

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Rolweg 87

(Brugge, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2022G133

Augustus 2022

NOTA

DEEL 1: RESULTATEN VAN HET VOORONDERZOEK MET INGREEP IN
DE BODEM

Voorafgaand:

- Verslag van resultaten bureauonderzoek (2021F266)
- Programma van maatregelen (2021F266)
- Melding prospectie met ingreep in de bodem (2022G133)

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Bart Bot

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Ruben Willaert nv, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert nv, Sint-Michiels-Brugge, 2022

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Administratieve gegevens.....	7
2	Aanleiding.....	9
3	Synthese van het bureauonderzoek 2021F266	10
3.1	Situering	10
3.2	Geplande werken.....	11
3.3	Archeologische kennis in de omgeving	12
3.4	Historisch overzicht.....	13
3.4.1.2	Archeologische indicatoren en cartografische bronnen.....	20
4	Beschrijving van de onderzoeksopdracht	22
5	Werkwijze en strategie	23
5.1	Motivering onderzoeksstrategie.....	23
5.2	Organisatie van het onderzoek.....	26
5.3	Advies specialisten en wetenschappelijke advisering.....	26
5.4	Selectie bronnen	26
6	Resultaten van het proefputtenonderzoek	27
6.1	Overzicht van de proefputten.....	27
6.2	Aardkundige opbouw/stratigrafie	29
6.2.1	Profiel 1.....	29
6.2.2	Profiel 3.....	31
6.3	Assesment sporen.....	33
6.3.1	Werkput 1	35
6.3.2	Werkput 2	39
6.3.3	Werkput 3	41
6.4	Assesment vondsten	44
6.4.1	Aardewerk	44
6.4.2	Dierlijk bot	48
6.4.3	Glas, metaal, leer, natuursteen	49
6.5	Assesment stalen	49
6.6	Assesment conservatie.....	49
6.7	Datering en interpretatie	50
6.7.1	Onaangerode grond	50
6.7.2	Laatmiddeleeuws maaiveld en (perceels)gracht?.....	50
6.7.3	Laatmiddeleeuwse/nieuwe tijden ophogingspakketten en 19 ^{de} eeuwse vloer.....	51
6.7.4	19 ^{de} – 20 ^{ste} eeuwse bebouwing en afvalkuilen	51
6.8	Onderzoeksvragen	52
7	Besluit.....	53
8	Bibliografie	54
9	Bijlagen.....	57

9.1	Plannenlijst	57
9.2	Sporenlijst.....	57
9.3	Vondstenlijst	58
9.4	Monsterlijst	61
9.5	Fotolijst.....	61
9.6	Dagrapporten.....	63

FIGURENLIJST

Figuur 1. Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (bron: geopunt).....	8
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (bron: geopunt) .	8
Figuur 3 Historische stadskern van Brugge met aanduiding van het projectgebied. (bron: Historische stadskern van Brugge Inventaris Onroerend Erfgoed)	9
Figuur 4: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).....	10
Figuur 5: Geplande werken weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).....	12
Figuur 6: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen binnen een straal van 2 km van het projectgebied (Bron: Geopunt).....	13
Figuur 7: Projectgebied weergegeven op het plan van Marcus Gerards, moderne offset, 1562 (Bron: Kaartenhuis Brugge).	20
Figuur 8: Projectgebied weergegeven op het plan in Sanderus' Flandria Illustrata, ca. 1640 (Bron: Universiteitsbibliotheek Gent).....	21
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).	21
Figuur 10 Proefputten geprojecteerd op de geplande werken zoals voorzien in het pvm.	23
Figuur 11 Puttenplan op de GRB-basiskaart.....	24
Figuur 12 Puttenplan op orthofoto 2021.	24
Figuur 13 Locatie proefput 1 in de tuinzone van het plangebied.	25
Figuur 14 Zicht op de locatie van proefput 2.	25
Figuur 15 Zicht op proefput 1.....	27
Figuur 16 Zicht op proefput 2.....	27
Figuur 17 Proefput 3.....	28
Figuur 18 Proefputtenplan met aanduiding van de geregistreerde profielen.....	29
Figuur 19 Fotografische opname van profiel 1.....	30
Figuur 20 Gedigitaliseerd profiel 1.	31
Figuur 21 Foto van profiel 3.....	32
Figuur 22 Gedigitaliseerd profiel 3.	32
Figuur 23 Allesporenplan met spoornummers en aard spoor, vlak 1.	33
Figuur 24 Allesporenplan met spoornummers en aard spoor, vlak 2.	33
Figuur 25 Allesporenplan met spoornummers en aard spoor, vlak 3.....	34

Figuur 26 Puttenplan met TAW-hoogtes vlak 1.....	34
Figuur 27 Puttenplan met TAW-hoogtes vlak 2.....	35
Figuur 28 Puttenplan met TAW-hoogtes vlak 3.....	35
Figuur 29 Proefput 1, vlak 1.....	37
Figuur 30 Fotografische opname van profiel 2.....	37
Figuur 31 Gedigitaliseerde tekening profiel 2.	38
Figuur 32 Vlakfoto van vlak 2, proefput 1.	38
Figuur 33 Derde en laatste vlak ter hoogte van proefput 1. Links de kuilen S7, S8 en S9.	39
Figuur 34 Vlakfoto vlak 1, proefput 2.	40
Figuur 35 Vlakfoto vlak 2, proefput 2.	40
Figuur 36 Proefput 3, vlak 1.....	41
Figuur 37 Fotografische opname profiel 4.....	42
Figuur 38 Profieltekening profiel 4.	42
Figuur 39 profiel 5.....	43
Figuur 40 Gedigitaliseerde tekening profiel 5.	43
Figuur 41 Aardewerk uit S1.....	44
Figuur 42 Aardewerk uit S8.....	45
Figuur 43 Aardewerk uit S11.....	46
Figuur 44 Aardewerk uit S19.....	47
Figuur 45 Aardewerk uit S22.....	48
Figuur 46 Dierlijk bot uit S22.	49
Figuur 47 Thematische kaart geprojecteerd op de Popp-kaart (19 ^{de} eeuw). (bron: geopunt)	52

TABELLENLIJST

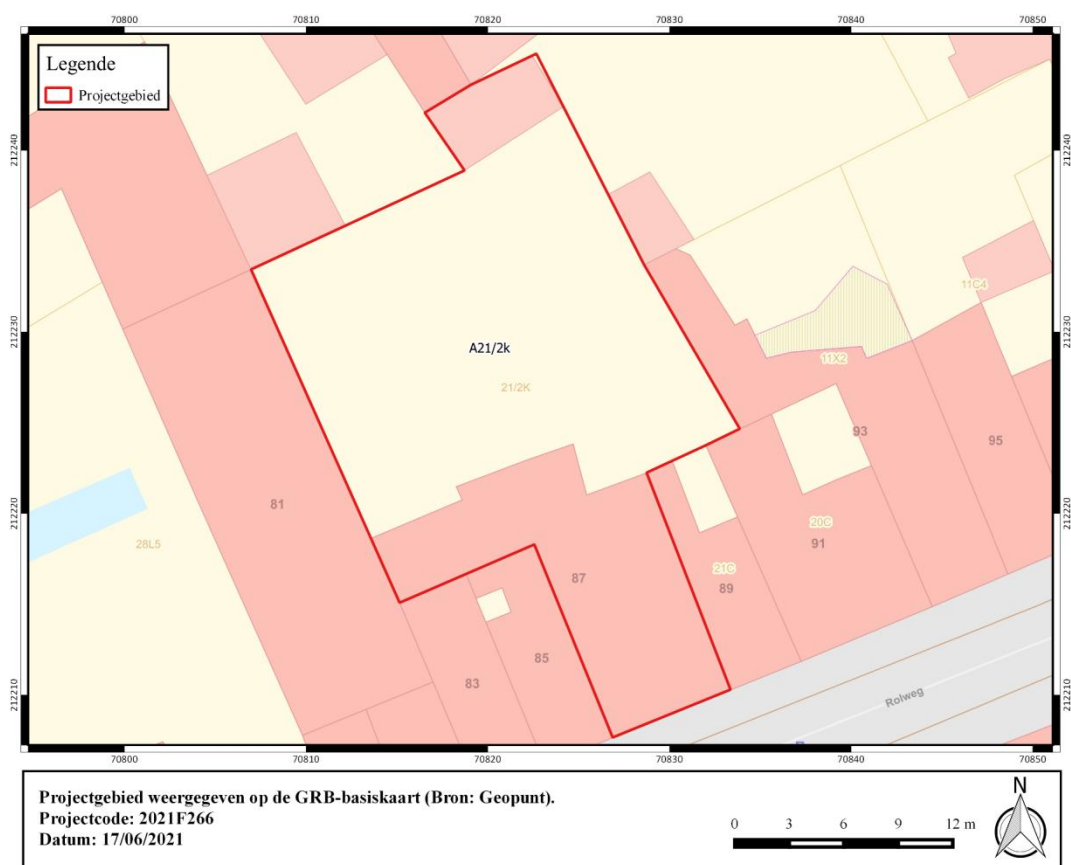
Tabel 1. Administratieve gegevens. De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.	7
--	---

1 Administratieve gegevens

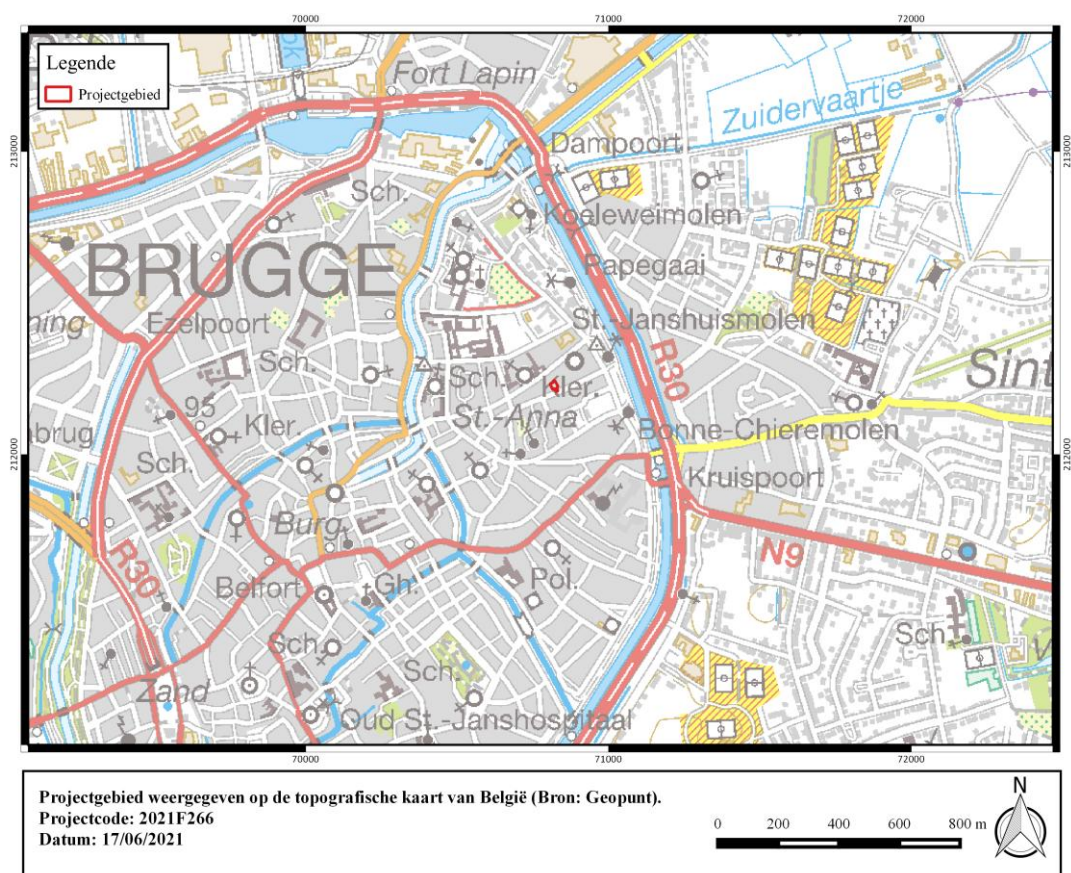
Tabel 1. Administratieve gegevens. De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Brugge
	Deelgemeente	/
	Postcode	8000
	Adres	Rolweg 87 8000 Brugge
	Toponiem	Rolweg
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 70794 Y _{min} = 212207 X _{max} = 70815 Y _{max} = 212246
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Brugge, Afdeling 1, Sectie A nr. 21/2k Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Bot Bart (erkend archeoloog) Vanbrabant Elenora (archeoloog) van den Dorpel Arno (archeoloog) van Tilborgh Jason (assistent-archeoloog)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	Frederik Roelens (Raakvlak)	

Figuur 1. Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (bron: geopunt)

Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (bron: geopunt)

2 Aanleiding

Deze 'nota verslag van het proefputtenonderzoek' wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 100 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 300 m² of meer bedraagt. De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt ca 515m², de gecombineerde oppervlakte van de geplande werken bedraagt meer dan 100m²; vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. Het onderzoeksterrein situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als woongebied. Het plangebied is gelegen binnen de vastgestelde archeologische zone van de historische stadskern van Brugge¹.

De archeologienota² bestond enkel uit een bureauonderzoek, in het programma van maatregelen was opgenomen dat er een prospectie met ingreep in de bodem diende uitgevoerd te worden in uitgesteld traject³. In deze nota, opgemaakt onder supervisie van een erkend archeoloog, worden de resultaten van deze prospectie beschreven.

Figuur 3 Historische stadskern van Brugge met aanduiding van het projectgebied. (bron: [Historische stadskern van Brugge | Inventaris Onroerend Erfgoed](#))

¹ [Historische stadskern van Brugge | Inventaris Onroerend Erfgoed](#)

² [Vooronderzoek Brugge Brugge Rolweg 87 | Archeologieportaal Onroerend Erfgoed](#)

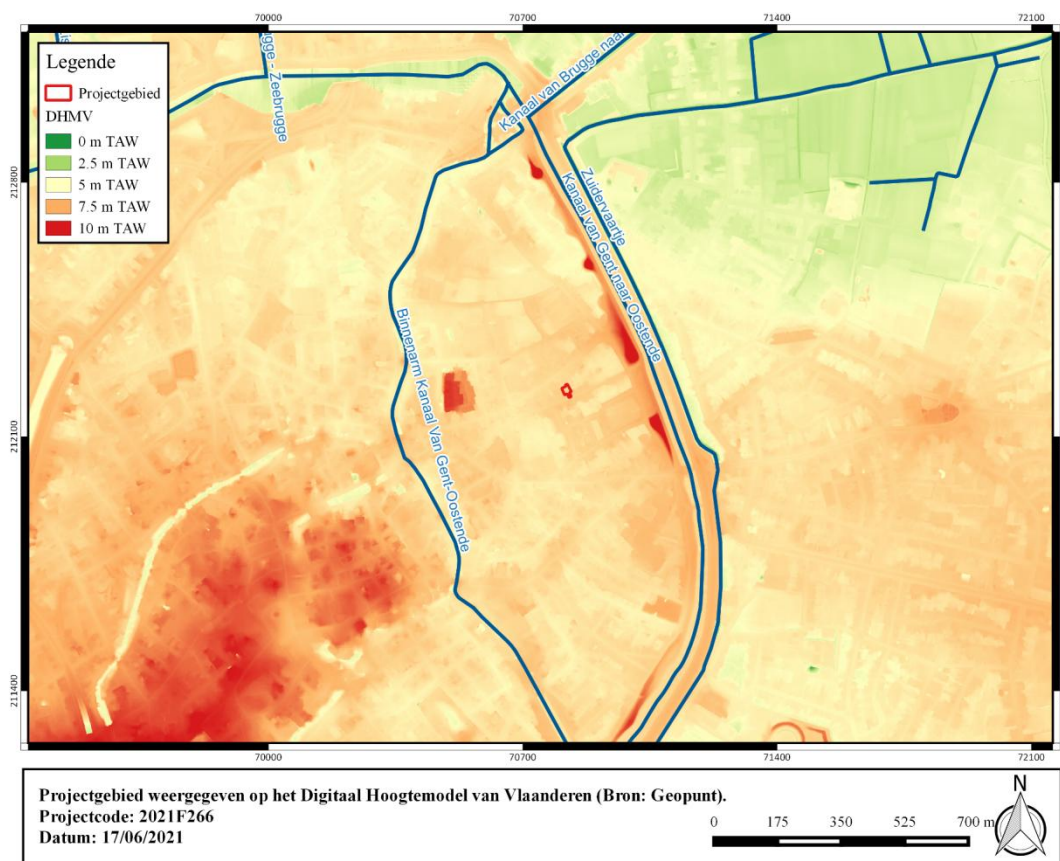
³ Het archeologisch onderzoek kon pas van start gaan na de afbraak van het gebouwenbestand. Voor de sloop van het gebouwenbestand werden randvoorwaarden opgesteld in het programma van maatregelen van de bureaustudie.

3 Synthese van het bureauonderzoek 2021F266

3.1 Situering

Het projectgebied is gelegen in Brugge, in de provincie West-Vlaanderen. Het terrein grenst ten zuiden aan de Rolweg. De overige zijden sluit aan bij bebouwde percelen. De stadskern van Brugge situeert zich ca. 900 meter ten zuidwesten. Voorafgaand aan de afbraak was ca. 140 m² van het terrein bebouwd. Deze bebouwing betreft een eengezinswoning aan de straatzijde en een tuinberging in het noordelijk deel van het perceel. Aangrenzend ten noorden bij de woning is een terras aanwezig met een oppervlakte van ca. 83 m². De rest van het terrein is in gebruik als tuinzone. Verspreid waren bomen aanwezig.

Brugge is gelegen op de overgang van de zandstreek en de kustpolders. De stad ontwikkelt zich op drie zandruggen aan de Reie, de rivier die als hoofdader de stad doorkruiste van zuid naar noord. De historische kern van Brugge vertoont een eivorm en wordt begrensd door de laatmiddeleeuwse vestinggordel. Deze eivorm is duidelijk waar te nemen op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen. Het plangebied is gelegen op een dekzandrug ten oosten van het alluvium van de Reie op een hoogte van ca. 6.1 – 6.5 m TAW.

Figuur 4: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

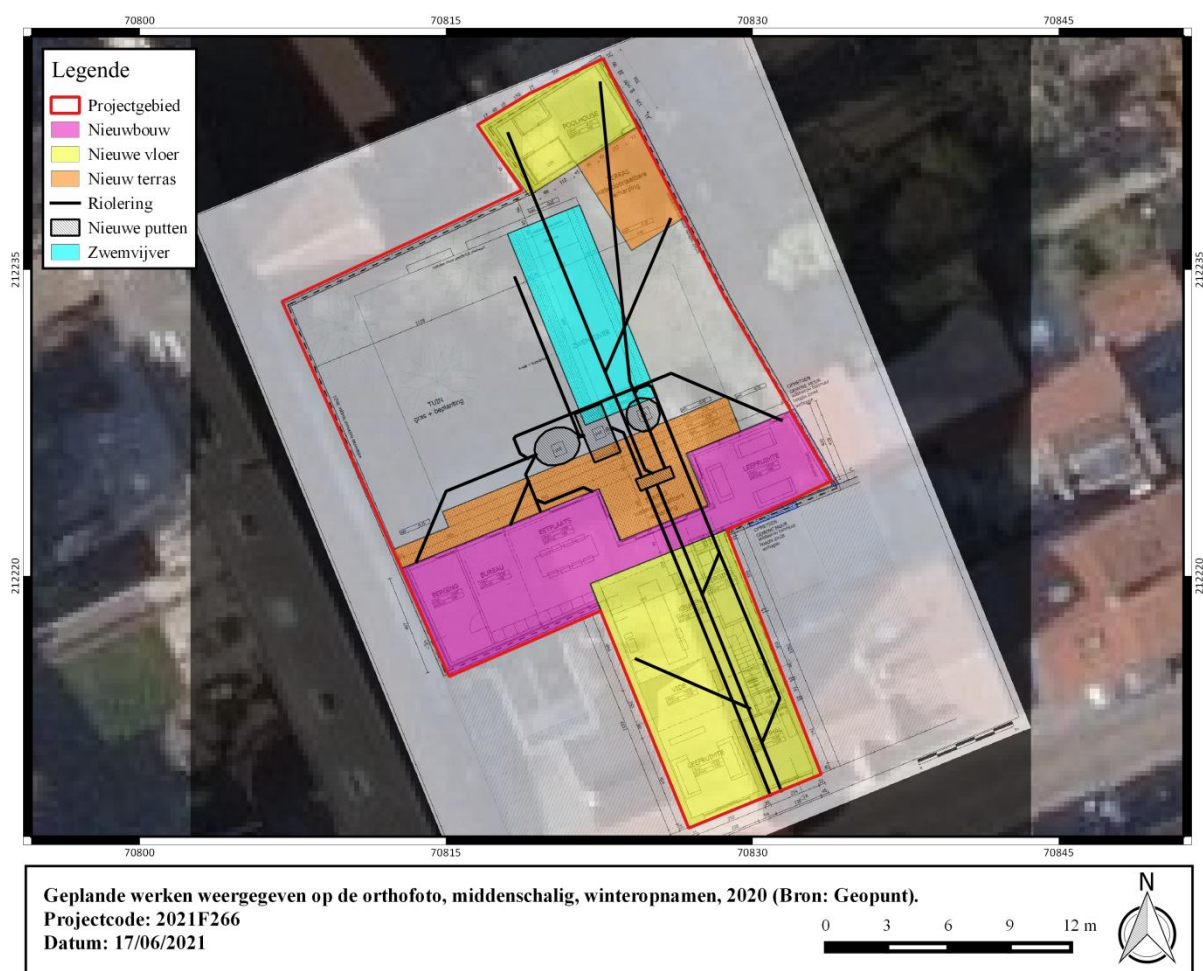
3.2 Geplande werken

De opdrachtgever plant vooreerst de sloop van de bestaande achterbouw (45 m²) en de uitbreuk van het bestaande terras (ca. 83 m²). De sloopwerken hebben aldus betrekking op een oppervlakte van ca. 128 m².

Na de noodzakelijke sloopwerken wordt een nieuwe uitbouw voorzien over een oppervlakte van ca. 86 m². De nieuwbouw wordt gefundeerd door middel van sleuffunderingen tot vorstvrije diepte (ca. 100 cm-mv) en een vloerplaat (ca. 50 cm-mv). Aangrenzend ten noorden wordt een nieuw terras gerealiseerd over een oppervlakte van ca. 42 m². Voor dit nieuw terras dient een bodemingreep gerekend te worden van ca. 50 cm-mv. In het noordelijk terreindeel wordt een bestaande tuinberging heringericht als poolhouse. Hier wordt tevens een toilet en een douche geplaatst. De draagstructuur van de tuinberging blijft behouden, de vloer⁴ wordt wel heraangelegd. Hiertoe dient een bodemingreep gerekend te worden van ca. 40 cm-mv over een oppervlakte van ca. 27 m². Aangrenzend aan de poolhouse wordt een terras voorzien over een oppervlakte van ca. 16 m², hiertoe wordt een bodemingreep gerekend van ca. 50 cm-mv. Ook binnen het te behouden hoofdgebouw wordt de vloer heraangelegd over een oppervlakte van ca. 90 m². Hiertoe wordt tevens een bodemingreep gerekend van ca. 50 cm-mv. In functie van de geplande werken dient tevens nieuwe riolering aangelegd te worden. Voor deze riolering wordt een sleuf uitgegraven van ca. 70 cm diep en 50 cm breed. De riolering zal aansluiten op nieuw te realiseren putten. Deze putten met gecombineerde oppervlakte van ca. 9,6 m² worden aangelegd tot op een diepte van ca. 2 m-mv. Ten noorden van de nieuwbouw wordt een zwembijver voorzien over een oppervlakte van ca. 38 m². Deze zwembijver wordt aangelegd tot op een diepte van ca. 2,65 m-mv.

⁴ Deze vloerplaat in het noorden van het plangebied blijft behouden.

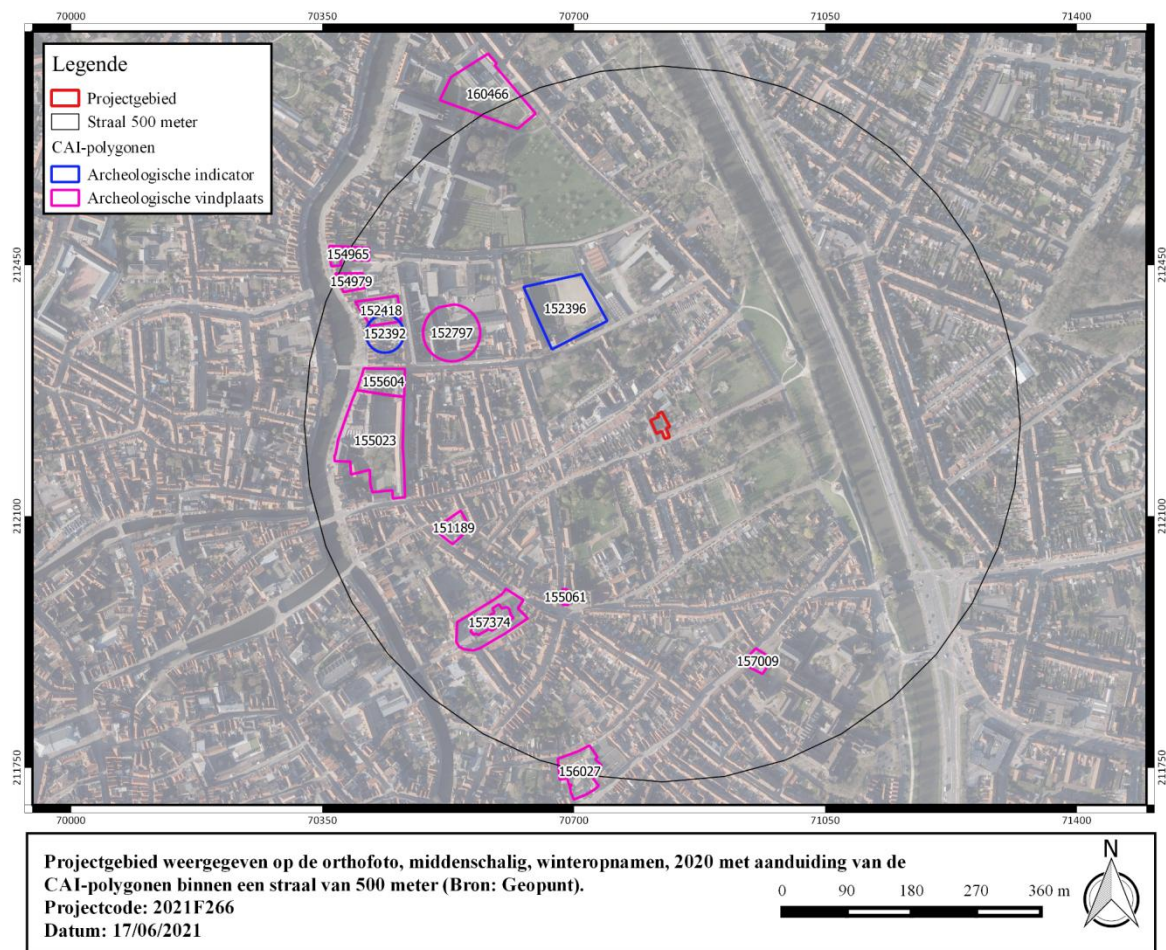

Figuur 5: Geplande werken weergegeven op de orthofoto, middenschaling, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).

3.3 Archeologische kennis in de omgeving

In de directe omgeving van het projectgebied zijn meerdere archeologische vindplaatsen gekend. Langs de Potterierei, die ca. 420 m ten westen van het terrein gelegen is, werden verschillende opgravingen en controles van werken uitgevoerd. Hierbij kwamen zowel middenen laat-middeleeuwse sporen die in verband te brengen zijn met de pottenbakkersindustrie (ID153418, 154979, 155023, 155604) als oudere indicaties voor menselijke bewoning aan het licht. Zo werden er tevens verschillende Romeinse scherven *terra sigillata* aangetroffen (ID152418). Langs de Snaggaardstraat werd daarnaast bij een controle van werken (ID152797) handgevormd aardewerk uit de IJzertijd gerecupereerd. Daarnaast bevonden zich ook hier verschillende laat-middeleeuwse sporen zoals een beerput, afvalkuil en enkele tonwaterputten. Langs de Jeruzalemstraat (ID151189) werden bij opgravingen laatmiddeleeuwse muur- en vloerrestanten aangetroffen evenals verschillende munten daterende in de Spaanse periode. Verder ten zuiden van het terrein zijn daarnaast langs de Balstraat en ter hoogte van de Sint-Annakerk enkele laat-middeleeuwse grafkelders teruggevonden (ID155061, 157374). Meer ten zuiden, langs Verbrand Nieuwland (ID 156027) werden bij een mechanische prospectie verschillende laat-middeleeuwse vondsten teruggevonden waaronder een bakstenen beerput die 13de - eeuwse vondsten bevatte, evenals een vloertje en funderingen in baksteen. Ook goed

geconserveerd organisch materiaal als textiel, manden en leder kwam hier voor. Meer ten noorden van het terrein, langsheen de Peterseliestraat (ID160466) kwamen tot slot 3 kuilen met metaalslakken en verschillende scherven samen met een gracht aan het licht. Ook deze vondsten zijn te dateren in de late middeleeuwen.

Figuur 6: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen binnen een straal van 2 km van het projectgebied (Bron: Geopunt).

3.4 Historisch overzicht

Dit overzicht is grotendeels gebaseerd op de recente publicatie *Op het Raakvlak van twee landschappen. De vroegste geschiedenis van Brugge*⁵.

3.4.1.1.1 Prehistorie

De oudste sporen op het huidige grondgebied van Brugge dateren uit het einde van de oude steentijd, meer bepaald uit het Allerød (11.950 - 10.760 v.Chr.)⁶. Menselijke aanwezigheid (van het type Federmesser-cultuur) werd o.a. vastgesteld in Steenbrugge en Rijckevelde. Het gaat om een kleine groep jagers-verzamelaars die kortstondig verbleven op deze locaties.

⁵ HILLEWAERT E.A. 2011.

⁶ VAN ACKER 1986, 96.

De middensteentijd (ca. 10.000 - 5.000 v.Chr.) wordt gekenmerkt door een opwarming van het klimaat. Jagers-verzamelaars vestigen zich in deze periode op de hogere dekzandruggen, zoals bijvoorbeeld op de helling van de dekzandrug ten noorden van de Assebroekse Meersen en op de rug die de Meersen scheidt⁷.

De evolutie van jagers-verzamelaars naar sedentaire boeren, die zelf voedsel produceren en dieren domesticeren, vindt plaats rond ca. 5000 v.Chr. In de omgeving van Brugge ontbreken (voorlopig) sporen uit het vroege neolithicum⁸. Vondsten uit deze periode komen voor als residueel materiaal, m.a.w. oudere vondsten in jongere contexten. De gepolijste bijlen die de voorbije decennia op het grondgebied van Brugge aangetroffen zijn, zijn ruim te situeren in de midden of late nieuwe steentijd en het begin van de vroege bronstijd⁹. Bewoningssporen *in situ* werden bijvoorbeeld aangetroffen in Sint-Michiels (Brugge).

Enkele vondsten uit de binnenstad dateren uit het einde van de nieuwe steentijd (ca. 2000 v.Chr.). Een klokbeker en een vuursteenafslag werden aangetroffen op de rand van een natuurlijke depressie, opgevuld met veen. Deze situeerde zich ter hoogte van de Willemstraat¹⁰. Fragmenten van een tweede klokbeker werden aangetroffen ter hoogte van de Boeveriepoort¹¹. Vermoedelijk leefde de klokbekercultuur in onze streken door tot ca. 1800 v.Chr.

Door de afnemende snelheid van de zeespiegelstijging is de volledige kustvlakte rond ca. 1000 v.Chr. geëvolueerd tot een veenlandschap. Het onderzoek van de voorbije decennia heeft heel wat informatie opgeleverd over de grafcultus uit de bronstijd. Op het grondgebied van Brugge zijn diverse voorbeelden van circulaire grafheuvels gekend. Nederzettingssporen uit deze periode daarentegen komen slechts zeer beperkt voor. Er kan verwezen worden naar sporen, aangetroffen in Sint-Andries (site Refuge en site Kosterijstraat)¹².

Tijdens de ijzertijd, vanaf ca. 800 v.Chr. wordt de kustvlakte gekenmerkt door erosie en een sterke uitbreiding van het net van getijdengeulen. Zgn. La Tène-aardewerk werd aangetroffen bij werken aan een huizenblok tussen het Biskajerplein, de Wijnzakstraat en het Sint-Jansplein¹³. Gelijkaardig aardewerk werd ook aangetroffen op de eerder vermelde site Refuge.

3.4.1.1.2 Romeinse periode

Gezien de locatie van het projectgebied in de historische binnenstad van Brugge, werd ervoor geopteerd om in dit overzicht enkel de belangrijkste Romeinse vondsten/vindplaatsen in het centrum van de stad te belichten.

Eerst en vooral dient gefocust te worden op het Romeinse wegennet en het verloop hiervan binnen de begrenzing van de binnenstad¹⁴. Het is algemeen bekend dat de Steenstraat een aftakking is van de baan Cassel – Doornik. Deze weg vertrekt vanuit Steenvoorde en loopt over Poperinge en Werken (gem. Kortemark) tot Brugge. Hier sluit de weg ten westen van de

⁷ SOERS 1987, 33-35

⁸ HILLEWAERT E.A. 2011, 22.

⁹ HOLLEVOET & HILLEWAERT 1997/1998, 193.

¹⁰ DE WITTE 1992, 33-45.

¹¹ HOLLEVOET E.A. 2011, 26.

¹² HILLEWAERT 2003, 264.

¹³ HILLEWAERT 1995B. HILLEWAERT 1996.

¹⁴ HOLLEVOET 2011A, 42-45.

Smedenpoort aan op de Zandstraat. Hoe de weg vanaf de Smedenpoort precies verloopt, blijft nog steeds onderwerp van vele discussies¹⁵. In elk geval zal de omgeving van de Zilverstraat doorkruist zijn, waarna de weg de huidige Markt dwarste en verder liep richting Burg. In deze zone moet zich een brug bevonden hebben, die de oversteek over de Reie mogelijk moest maken. Het verdere verloop is opnieuw onduidelijk. Mogelijk liep de weg ter hoogte van de Langestraat verder om het grondgebied Brugge via de Kruispoort te verlaten.

Hoewel de site Fort Lapin zich strikt genomen niet binnen de binnenstad bevindt, wordt het - gezien het belang van de nederzetting- toch kort vermeld¹⁶. Op het einde van de 19de eeuw werden n.a.v. de uitbouw van een nieuwe Brugse haven (het huidig Groot Handelsdok) verschillende Romeinse vondsten aangetroffen. De vele vondsten wijzen erop dat deze uitgestrekte site één van de belangrijkste sites uit de kuststreek was. In de onmiddellijke omgeving van deze site werden in de 19de eeuw ook restanten van Romeinse vaartuigen aangetroffen. Voor meer informatie kan verwezen worden naar *Een nieuwe kijk op de boot van Brugge*, gepubliceerd in *Op het Raakvlak van twee landschappen. De vroegste geschiedenis van Brugge*¹⁷.

Ook in de binnenstad kwamen reeds op verschillende plaatsen Romeinse sporen aan het licht¹⁸. Wat deze vindplaatsen betreft, is het belangrijk om een onderscheid te maken tussen de locaties waar residueel materiaal of losse vondsten aangetroffen zijn en de locaties waar effectief sporen *in situ* aangetroffen zijn.

Wat de eerste categorie betreft, kan verwezen worden naar de volgende vindplaatsen: de Potterierei, de Snaggaardstraat, 't Zand, Zwijnstraat en Langerei 7¹⁹.

Wat de sites met *in situ* bewaarde sporen betreft, kan vooreerst verwezen worden naar de site Wulpenstraat²⁰. Deze Romeinse bewoningskern situeert zich vermoedelijk langs dezelfde getijdengeul als de site Fort Lapin, maar dan wel op de andere oever. De geul moet deel uitgemaakt hebben van een netwerk dat de verbinding vormde tussen de Reie en de getijdengeulen die de zee en het achterland verbonden. Het is aan te nemen dat de Reie via deze geul afwaterde in het overstromingsgebied. Vermoedelijk werd deze geul- of één van zijn vertakkingen- ook aangetroffen bij boringen langs de Verversdijk²¹.

Ook op de Brugse Burg worden sinds de jaren zestig van vorig eeuw vondsten uit de Romeinse tijd aangetroffen. De meeste vondsten die *in situ* voorkwamen, kwamen aan het licht bij de bouw van de *Holiday Inn Crowne Plaza*²². De vondsten situeerden zich in de top van een veenlaag, die de opvulling vormde van een natuurlijke depressie. Deze depressie sloot duidelijk aan op de helling van de dekzandrug. Het is dan ook vrij waarschijnlijk dat het vondstmateriaal afkomstig is van een Romeinse nederzetting, die zich situeerde op de top van de dekzandrug.

Ter hoogte van de Zilverstraat werden verschillende sporen *in situ* aangetroffen, ingegraven in het dekzand²³. Deze vondsten uit de 2de en 3de eeuw n. Chr. zijn interessant, rekening

¹⁵ Mogelijke tracés zijn via de Noordzandstraat en het Sint-Amandstraatje of over de Zuidzandstraat en de Steenstraat (RYCKAERT 1991, 23).

¹⁶ HOLLEVOET, 1991B, 46-50.

¹⁷ VLIERMAN 2011, 49.

¹⁸ HOLLEVOET 1991B, 51-52

¹⁹ Respectievelijk: JACOBS & VERHAEGHE 1980, 82. HILLEWAERT 1991C. HILLEWAERT 2000A, 161. HILLEWAERT 1991D.

²⁰ HOLLEVOET 1991B, 52.

²¹ HILLEWAERT 2000B, 155.

²² THOEN 1991, 143-147.

²³ DE WITTE 1988, 18-20.

houdende met het feit dat de Zilverstraat zich vlakbij het veronderstelde tracé van de Zandstraat situeert. Vermoedelijk strekte de nederzetting zich verder uit in noordelijke richting. Mogelijk moeten de vondsten die aangetroffen zijn aan de overkant van de Zilverstraat, op de locatie van het vroegere cinemacomplex Kennedy, eveneens met deze nederzetting in verband gebracht worden²⁴.

Het voorkomen van Romeinse sporen *in situ* lijkt ten oosten van de Reie beperkter. Hier kan verwezen worden naar de site Garenmarkt. Het aardewerk dat aangetroffen werd in een sterk organische opvullingslaag van een natte depressie, wijst op de aanwezigheid van een nederzetting in de onmiddellijke omgeving. Verdere gegevens m.b.t. deze bewoningskern ontbreken (voorlopig).

De aanwezigheid van *in situ* Romeinse sporen binnen het plangebied kan geenszins uitgesloten worden.

3.4.1.1.3 Vroege Middeleeuwen

Tijdens de Merovingische periode bevinden zich op het raakvlak van zandstreek en kustvlakte verscheidene nederzettingen. In de historische binnenstad daarentegen zijn slechts weinig Merovingische vindplaatsen bekend; in vele gevallen gaat het dan nog om sites waar vroegmiddeleeuwse vondsten voorkomen in jongere contexten. Voorbeelden hiervan zijn de site Zwijnstraat en de Burg²⁵. Wat de Burg-site betreft, dient wel een mogelijk laat-Merovingisch/vroeg-Karolingisch haardje in de hoek van het Oude Gerechtsgebouw en de Griffie vermeld te worden²⁶. Wat de *in situ* vondsten in de historische stadskern betreft, kan verwezen worden naar de site Sint-Jansstraat²⁷.

Het gebied, waaruit het latere Brugge zou ontstaan, maakte tijdens de vroege middeleeuwen deel uit van tenminste 2 verschillende administratieve eenheden, nl. de *pagus Flandrensis* en de *pagus Rodanensis*²⁸. Volgens de hypothese van J. Noterdaeme ontstond het latere Brugge op de grens van twee uitgestrekte oerparochies die deel uitmaakten van die administratieve districten, nl. Snellegem (*pagus Flandrensis*) en Sijsele (*pagus Rodanensis*)²⁹. Volgens deze hypothese functioneerde de Reie als grens van beide parochies. De Sint-Salvatorskerk en de O.L.V.-kerk zouden elk aan de uiterste rand van de moederparochie gebouwd zijn, respectievelijk op het grondgebied van de parochie Snellegem en op het gebied van de parochie Sijsele. Deze hypothese verklaarde o.a. de korte afstand t.o.v. de 2 kerken.

De stichting van de O.L.V.-kerk vanuit de moederkerk Sijsele kan bevestigd worden op basis van 11de- en 12de-eeuwse bronnen. Waarschijnlijk werd de O.L.V.-kerk kort na de Sint-Salvatorskerk gebouwd, vermoedelijk nog voor het einde van de 9de eeuw³⁰. De stichting van de Sint-Salvatorskerk vanuit het Merovingische kroondomein van Snellegem is echter allesbehalve zeker³¹. Vooreerst bestaan hiervoor geen doorslaggevende bewijzen.

²⁴ HILLEWAERT 2004, ONLINE: <http://www.raakvlak.be/nieuwsbrief.php?itemno=69>

²⁵ HILLEWAERT 1991D, Hollevoet 1991,

²⁶ DE WITTE 1988, 26-27.

²⁷ HILLEWAERT 2000.

²⁸ HOLLEVOET 2011C, 103.

²⁹ NOTERDAEME 1957, NOTERDAEME & DEKKERS 1955. In de publicatie *Op het raakvlak van twee landschappen* wordt vermeld dat de stichting van de Sint-Salvatorsparochie onlangs door de archivaris van de abdij van Zevenkerken (Sint-Andries) in verband gebracht wordt met de heerlijkheid Ter Straeten (HILLEWAERT E.A. 2011, 112, voetnoot 170).

³⁰ MEIJNS 2011, 138-139.

³¹ MEIJNS 2011, 139-140.

Bovendien heeft archeologisch onderzoek aangetoond dat de O.L.V.-kerk gesticht werd ten westen van de Reie en niet op de rechteroever van de Reie, zoals algemeen aangenomen werd³². De O.L.V.-kerk werd m.a.w. gesticht op een terrein dat wellicht oorspronkelijk deel uitmaakte van de *pagus Flandrensis*. Dit doet de vraag rijzen of de O.L.V.-kerk gesticht is, na de vereniging van de beide *pagi* en nadat de Reie haar grensfunctie verloren had.

Het voorkomen van twee parochiekerken op korte afstand van mekaar toont in elk geval dat de vroegmiddeleeuwse nederzetting welvarend was. Wat de ruimtelijke en functionele indeling van deze handelsnederzetting betreft, zijn de gegevens vrij beperkt. In elk geval stond de nederzetting via een haven en een getijdengeul rechtstreeks in verbinding met de zee. De naam Brugge zou etymologisch verwant zijn met het Scandinavische '*Bryggia*', wat verwijst naar een aanlegplaats³³. De toponiemen Wic en Koetelwic, die voor het eerst voorkomen in 13de-eeuwse documenten, zijn mogelijk met deze haven in verband te brengen. De locatie van deze toponiemen is weliswaar onzeker. In het verleden werd aangenomen dat deze vroegmiddeleeuwse haven zich situeerde in de zone ten westen van de Lange Rei, meer bepaald ter hoogte van het Sint-Gilliskwartier³⁴. Recentelijk wordt het toponiem Koetelwijk eerder gelokaliseerd ter hoogte van de Koningsbrug, die de Koningstraat verbond met de Spiegelrei³⁵. Tot de 10de eeuw, en tijdelijk nog in de eerste helft van de 11de eeuw, konden zeeschepen de stad bereiken via de Lange Rei; ze meerden aan ter hoogte van de natuurlijke depressie van de Spiegelrei³⁶. De bewoning geassocieerd met deze aanlegplaats situeerde zich in de zone van de Koningstraat tot het Sint-Jansplein, op een iets hoger gelegen deel net ten zuiden van de depressie. Het gebied ten noorden van de Spiegelrei was drassig en werd omwille van deze reden pas rond 1200 bouwrijp gemaakt.

De handelsnederzetting die geassocieerd dient te worden met de havenactiviteiten, wordt omwille van zijn vorm het 'Groot Vierkant' genoemd. Deze zone wordt begrensd door de Groene Rei en de Sint-Annarei; beide zijn segmenten van de natuurlijke loop van de Reie. Verder vormden ook de Spiegelrei en de Kraanrei de begrenzing van dit vierkant. Vermoedelijk behoort het bouwblok tussen de Steenstraat, Wollestraat, Oude burg en Simon Stevinplein tot deze oude bewoningskern³⁷.

Het handelscentrum wint aan belang, wanneer de graaf van Vlaanderen rond de Burg een eigen machtscentrum uitbouwt³⁸. N.a.v. de invallen van de Noormannen werd een versterking opgericht, die de lokale bevolking moest beschermen. Wanneer deze versterking precies werd opgericht, is niet helemaal duidelijk. Op het burgplein werden ten noorden van de zandrug een gracht en een eerste wal/ophoging vastgesteld, die mogelijk in verband te brengen zijn met een eerste versterking. De restanten dateren uit het einde van de 9de eeuw³⁹. Mogelijk kwam de versterking reeds onder Boudewijn I (837/840 - 879) tot stand.

3.4.1.1.4 Volle Middeleeuwen

In de historische binnenstad zijn slechts weinig contexten of vindplaatsen uit de volle middeleeuwen gekend. Mogelijk is dit o.a. het gevolg van de stand van het onderzoek. Tot

³² HOLLEVOET 2011C, 103.

³³ GYSSELING 1971. DE BRABANDERE 2010.

³⁴ DE SMET 1948. RYCKAERT 1991, 40. RYCKAERT 1972.

³⁵ DE MEESTER & SCHOTTE 2002.

³⁶ De havenactiviteiten in en rond de Spiegelrei liepen door tot in de 13de-14de eeuw.

³⁷ HOLLEVOET 2011C, 104.

³⁸ DHONDT 1957.

³⁹ DE WITTE 1991, 93-98.

één van de belangrijkste vindplaatsen behoort de Brugse Burg. Boven de hierboven besproken mogelijke restanten van de eerste versterking, werd een aanzienlijk ophogingspakket aangetroffen in associatie met een rij palen. Mogelijk gaat het hier om een verbreding van de zandrug, die op deze locatie opmerkelijk smal was. De palen dienden in dit geval wellicht ter bevordering van de stabiliteit. Op basis van dendrochronologie van de palen kon vastgesteld worden dat het ophogingspakket voor 950 tot stand gekomen is⁴⁰.

Rond de ophoging kwam in de depressie ten noorden van de zandrug een gracht met een breedte van ca. 12m voor.⁴¹ Het boogvormige tracé van de gracht kon gevolgd worden vanaf de Hoogstraat, waar ze de zandrug waarschijnlijk doorsneed en aansloot op de Groene Rei. Het westelijke verloop kon slechts beperkt onderzocht worden tot onder het kapittelklooster. Het verdere verloop is onzeker. Mogelijk doorsneed de gracht opnieuw de zandrug en sloot ze aan op de depressie of de Groene Rei. Het is ook niet onmogelijk dat de gracht aansloot op een gracht, die zich tussen de Steenstraat en de Oudburg bevond en op die manier deel uitmaakte van de afbakening van een vroege stadskern.

Bovenop het ophogingspakket werd de Sint-Donaaskerk gebouwd. Het ging om een centraalbouw, meer bepaald een octogoon, omgeven door een ommegang. Ten westen van de ommegang situeerde zich de westbouw⁴². De opgraving heeft spijtig genoeg geen rechtstreekse gegevens opgeleverd om de eerste kerk te kunnen dateren. Dit geldt eveneens voor het kapittelklooster dat zich ten noorden van de centraalbouw, boven de gedempte burchtgracht, situeerde en volgens de opgravingsgegevens tot een jongere bouwphase dan de kerk behoorde. Op basis van de opgraving kan enkel gesteld worden dat voor en omstreeks 950 belangrijke bouwactiviteiten plaatsvonden op het Burgplein.

Op het Burgplein werd op verschillende locaties ook een veldstenen muur aangesneden, die een min of meer vierkant areaal begrensde. Het zgn. *castrum* situeerde zich rond de oorspronkelijke burchtgracht en rond de kapittelgebouwen. Vermoedelijk maakten ook torens deel uit van deze versterking⁴³.

Verder gegevens over de interne indeling van deze elitaire site ontbreken volledig.

Stadshuizen uit de 10de-11de eeuw, zgn. Stenen, zijn in tegenstelling tot in andere steden, nagenoeg niet meer bewaard in de binnenstad. De vroegste resten van deze elitaire woningen zijn doorgaans te dateren in de 12de eeuw. Andere bewoningssporen uit de volle middeleeuwen, zoals ophogingspakketten, kuilen en grachten, komen wel verspreid in de binnenstad voor. Tot deze periode behoren bijvoorbeeld verschillende ophogingslagen en kuilen, aangetroffen aan de oostzijde van het Simon Stevinplein⁴⁴. Diverse waarnemingen leverden ook gegevens op m.b.t. de zone tussen de Oude Burg en de Steenstraat in deze periode. Uit de waarnemingen kan afgeleid worden dat het gebied ten zuiden van de Oude Burg bij de bedding van de Dijver hoorde en zeker niet bewoond werd in deze periode⁴⁵. Verder werden bij rioleringswerken in de Oude Burg verschillende kuilen uit de 11de/12de eeuw vastgesteld, wat aantoont dat het straatracé op deze plaats zeker niet oorspronkelijk

⁴⁰ DE WITTE, VAN STRYDONCK ET. AL. 2000, 179-182.

⁴¹ DE WITTE 1991, p.101

⁴² DE VliegHER 1991.

⁴³ Mogelijk hoorde de veldstenen toren die in 1963 afgebroken werd naast het gouvernementspaleis tot deze versterking (DEVliegHER 1991, 84-89).

⁴⁴ HILLEWAERT 1995C.

⁴⁵ DE GRySE & HILLEWAERT 2006, 54.

is⁴⁶. Tijdens het onderzoek n.a.v. de bouw van het concertgebouw op het Zand werden een laag uit de 9de-11de eeuw en een poel uit de 11de eeuw aangetroffen, die afgedekte werden door een steriel zandpakket, dat mogelijk in verband te brengen is met het uitgraven van de Reie door de zandrug omstreeks 1127-1128⁴⁷.

Volledigheidshalve dienen ook de site van het Bisschoppelijk Paleis en aan de Zwijnstraat vermeld te worden⁴⁸.

3.4.1.1.5 *Het ontstaan van Brugge*

In het begin van de 12de eeuw breidde de stad zich verder uit in westelijke richting over de zandrug. Op basis van het huidige stratenpatroon kan afgeleid worden dat de ontwikkeling van de bouwblokken tussen de Markt en het Zand in min of meer concentrische kringen vanuit de Oudeburg gebeurde⁴⁹. Na de moord op Karel de Goede in 1127 werd het toenmalige stadsareaal begrensd door een eerste omwalling, die grotendeels het tracé van de huidige binnenreien volgt. De stad was toegankelijk via zes stadspoorten. De poortstraten vormen belangrijke in-en uitvalswegen en groeien later uit tot commerciële assen. Binnen de omwalling situeerde zich het Groot Vierkant, de kern op de centrale zandrug en de burcht. Het onderzoeksterrein situeert zich ten noordoosten van deze omwalling.

In de tweede helft van de 12de en de 13de eeuw groeit Brugge uit tot een belangrijke handelsmetropool. Brugge geniet faam als het exportcentrum van Vlaams laken. Engels wol wordt ingevoerd en in Brugge verwerkt. De economisch gunstige situatie zorgt voor een demografische groei. Buiten de eerste stadsomwalling ontstaan nieuwe wijken. In 1297 wordt gestart met de bouw van de tweede stadsomwalling. Aanvankelijk bestond deze uit een dubbele gracht, een aarden wal met houten palissade en negen stenen poorten. Het omwalde gebied correspondeert met het stadsareaal binnen de huidige vesten. De bestuurlijke indeling wordt aangepast. De Markt vormt het centrale punt met de poortstraten en waterlopen als scheidingslijnen tussen de verschillende wijken.⁵⁰ Het plangebied is gelegen binnen de tweede stadsomwalling.

⁴⁶ HILLEWAERT 1995D.

⁴⁷ HILLEWAERT 2000A, 161.

⁴⁸ HILLEWAERT 2000, 158;

⁴⁹ RYCKAERT 1991, 64.

⁵⁰ Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: Brugge - oudste kern, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121224> (geraadpleegd op 15 september 2016)

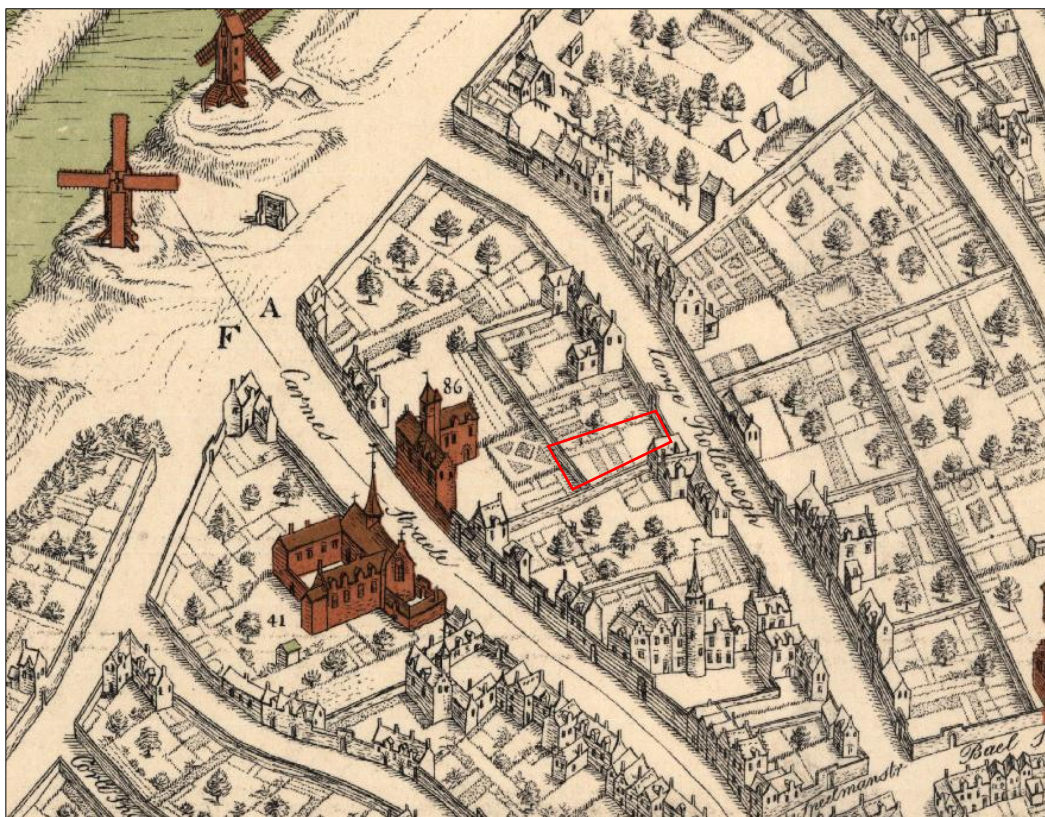

3.4.1.2 Archeologische indicatoren en cartografische bronnen

Op het plan van Marcus Gerards is het verloop van de huidige Rolweg reeds waar te nemen. Langs de straatzijde is verspreid bebouwing aanwezig, maar ter hoogte van het plangebied lijkt dit niet het geval. Het terrein staat integraal gekarteerd als tuinzone. Deze tuinzone is van andere tuinen gescheiden door een tuinmuur. Aangrenzend bij het projectgebied – aan de Carmersstraat – situeert zich het gebouw van de *Gilde van Sint-Sebastiaan* (boogschuttersgilde).

Op de kaart van Sanderus lijkt het gebouw van de boogschuttersgilde niet langer weergegeven. Het projectgebied staat gekarteerd als tuinzone. Deze oude kaarten hebben een zekere foutenmarge waardoor niet met zekerheid kan gesteld worden of er al dan niet bebouwing aanwezig is binnen de projectgrenzen. De kaarten tonen alvast aan dat langs de Rolweg verspreid bebouwing voorkomt en dat er dus op zijn minst een trefkans is op oude bewoningssporen binnen de projectgrenzen. Precies ten oosten van het projectgebied (onder het projectgebied op de Sanderuskaart) wordt melding gemaakt van het klooster van Bethanië. Dit klooster vestigt zich reeds in 1460 tussen de Rolweg en de Carmersstraat.

Het klooster is tevens te zien op de Ferrariskaart. Het plangebied situeert zich precies ten oosten van dit klooster binnen een gebied dat gekarteerd staat als tuinzone. In 1784 wordt het klooster van Bethanië onder Jozef II gesloten. Nadien herbergen de gebouwen een tijdlang een kazerne maar het geheel wordt aan het eind van de 18^e eeuw grotendeels afgebroken. De Poppkaart uit 1865 geeft bebouwing weer aan de straatzijde. Op de topografische kaart van 1950-1970 is het huidige gebouw waar te nemen en zijn in de tuinzone bomen weergegeven.

Figuur 7: Projectgebied weergegeven op het plan van Marcus Gerards, moderne offset, 1562 (Bron: Kaartenhuis Brugge).

Figuur 8: Projectgebied weergegeven op het plan in Sanderus' Flandria Illustrata, ca. 1640 (Bron: Universiteitsbibliotheek Gent).

Figuur 9: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).

4 Beschrijving van de onderzoeksopdracht

De prospectie met ingreep in de bodem, uitgevoerd op dinsdag 09/08/2022 en woensdag 10/08/2022 werd uitgevoerd naar aanleiding van een aanvraag van een omgevingsvergunning met betrekking tot stedenbouwkundige handelingen. In functie hiervan werd reeds vooronderzoek verricht in de vorm van een bureaustudie.

Uit het verslag van resultaten kwam naar voor dat verder vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefputten, gezien de ligging van het plangebied in een stedelijke context met een complexe verticale stratigrafie, de meest aangewezen methode is om het plangebied te onderzoeken. De voorziene onderzoeksmethode moet niet uitgevoerd worden indien de geplande werken alsnog niet zullen plaatsvinden. Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage van de hieronder beschreven methode dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Specifiek wordt verwezen naar hoofdstukken 8.6.1 en 8.6.3 van de Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 4.0). Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling gefundeerd kan beantwoord worden.

Doel van het onderzoek is een archeologische evaluatie van het terrein. Dit houdt in dat het archeologisch erfgoed opgespoord, geregistreerd, gedetermineerd en gewaardeerd wordt en dat de potentiële impact van de geplande werken op de archeologische resten wordt bepaald. Onderdeel van de evaluatie is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen en, indien dit niet kan, er aanbevelingen worden geformuleerd voor vervolgonderzoek (ruimtelijke afbakening, diepteligging, strategie, doorlooptijd, te voorziene natuurwetenschappelijke onderzoeken en conservatietechnieken, voorstel onderzoeksvragen). Van belang hierbij is dat minstens volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

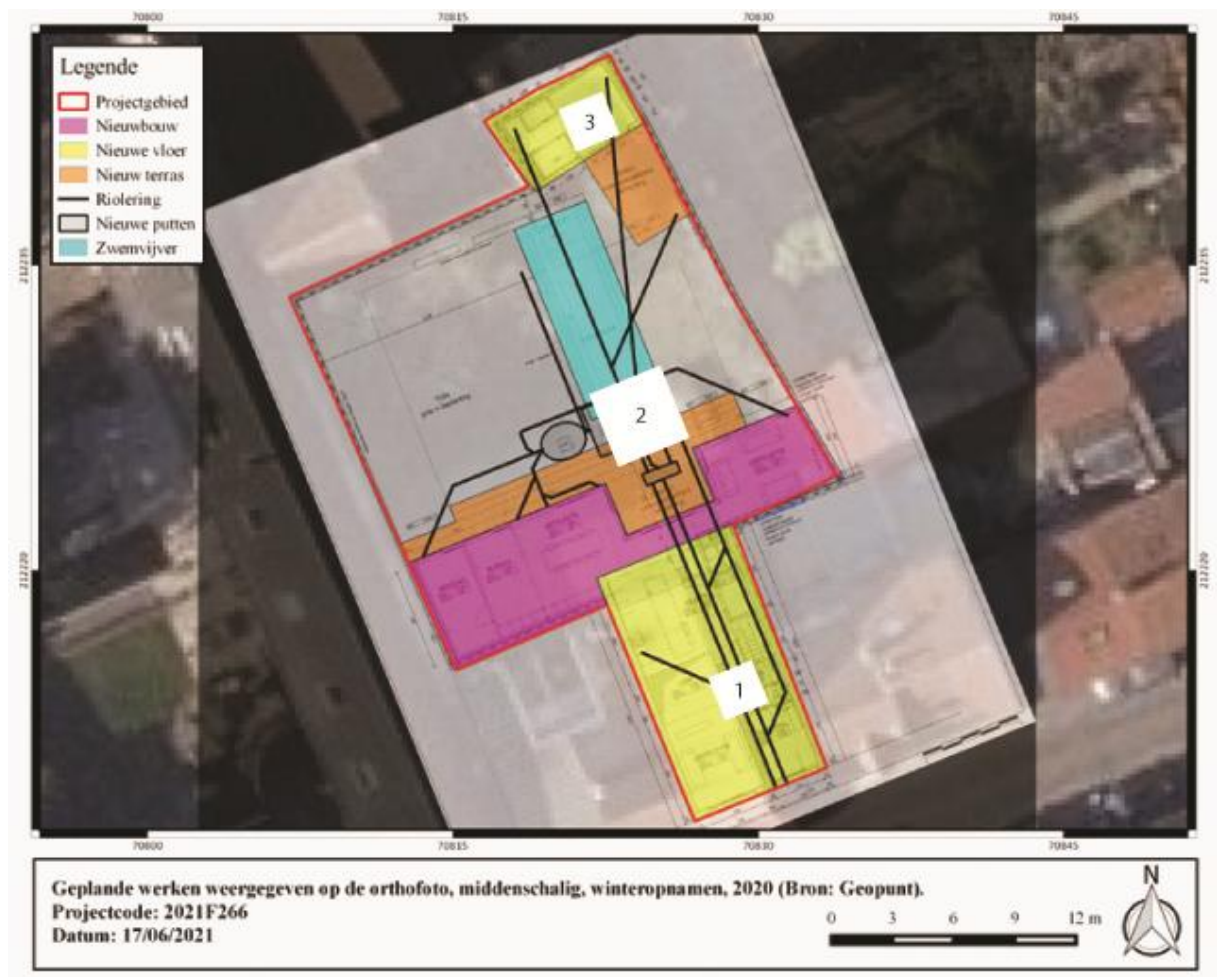
- Hoe diep bevindt zich het archeologisch niveau?
- In hoeverre is het plangebied verstoord?
- Hoeveel archeologische niveaus kunnen onderscheiden worden?
- Wat is de aard, omvang, datering, en conservatie van de aangetroffen archeologische resten?
- Hoe is de opbouw van de chronologie van de aanwezige archeologische resten?
- Wat is de onderlinge samenhang tussen de sporen en structuren?
- Welke specifieke activiteiten (bewoning, ambachtelijke activiteiten) hebben binnen het onderzoeksgebied plaatsgevonden?
- Wat zijn de materiële aanwijzingen hiervoor?
- Passen deze in de historische context van de locatie?
- Uit welke periode dateren de vondsten? Kan er een functionele interpretatie aan gegeven worden?
- Wat is de datering en samenstelling van de aangetroffen ophogingslagen?
- Moet er, op basis van de archeologische resten en **na confrontatie met de geplande werken**, een vlakdekkend vervolgonderzoek plaatsvinden? Wat is de ruimtelijke afbakening van het vervolgonderzoek? Welke vraagstellingen dienen geformuleerd worden voor een vervolgonderzoek

5 Werkwijze en strategie

5.1 Motivering onderzoeksstrategie

Op basis van het bureauonderzoek werd in het programma van maatregelen van de archeologienota een verder vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van een proefput opgelegd, in een uitgesteld traject.

De onderzoeken dienen uitgevoerd te worden volgens de bepalingen in de Code van Goede Praktijk en de voorwaarden opgenomen in het programma van maatregelen horende bij de archeologienota. De erkende archeoloog kan enkel mits gefundeerde motivatie afwijken van sommige van deze bepalingen en voorwaarden. Het onderzoek vond plaats op een site met complexe verticale stratigrafie. Het puttenplan in het programma van maatregelen voorzag 3 poefputten.

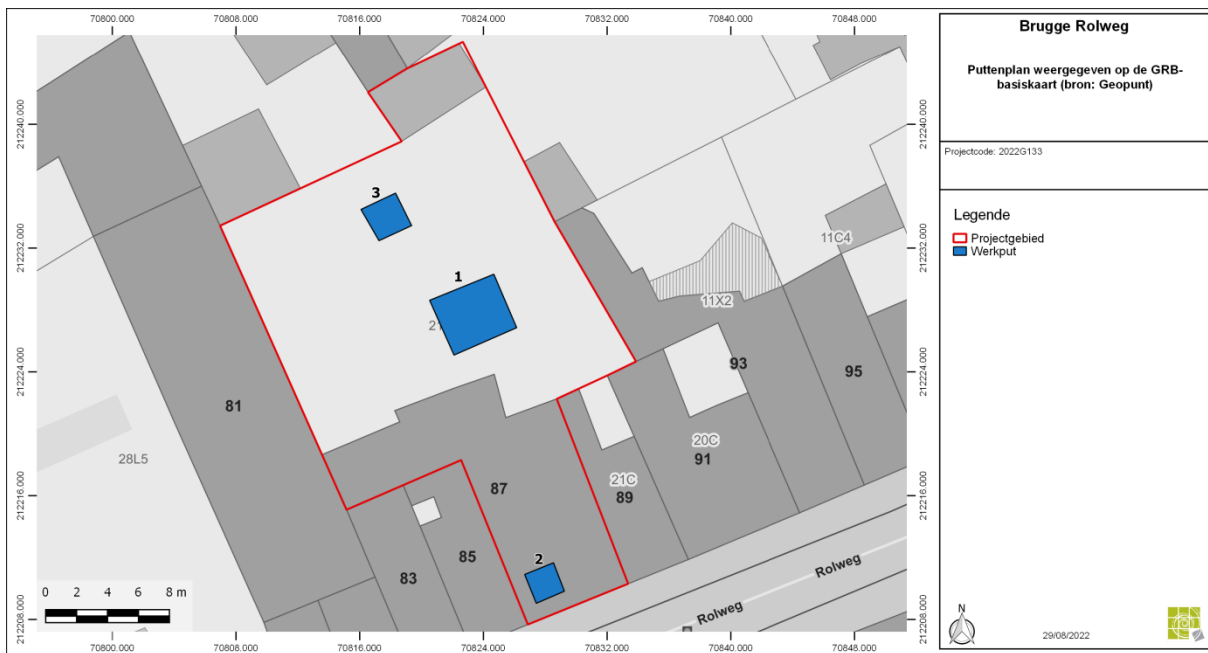

Figuur 10 Proefputten geprojecteerd op de geplande werken zoals voorzien in het pvm.

Proefput 2 werd gegraven zoals voorzien in het pvm (in pvm proefput 2). De locatie van proefput 1 uit het pvm werd verschoven naar de voorzijde van het plangebied. De inrit ter hoogte van de geplande proefput 1 wenste de opdrachtgever voorlopig intact te houden. Bovendien was er op deze locatie meer ruimte en was het veiliger (stabiliteit fundering muurwerk). Dit had geen effect op de evaluatie van het erfgoed. Proefput 3 werd

vershoven op de plaats van de geplande zwembijver. De vloerplaat ter hoogte van de geplande werkput 3 zal de opdrachtgever niet uitbreken zoals eerder wel gepland stond.

Figuur 11 Puttenplan op de GRB-basiskaart.

Figuur 12 Puttenplan op orthofoto 2021.

Figuur 13 Locatie proefput 1 in de tuinzone van het plangebied.

Figuur 14 Zicht op de locatie van proefput 2.

5.2 Organisatie van het onderzoek

Het proefputtenonderzoek werd uitgevoerd op dinsdag 09/08/22 en woensdag 10/08/22. Erkend archeoloog Bart Bot trad op als veldwerkleider, Elenora Vanbrabant en Jason van Tilborgh als assistent-archeologen. De metingen werden uitgevoerd door Elenora Vanbrabant met een Total Station. De opmetingen van de put, profielen en hoogtes werden nadien verwerkt tot bruikbaar kaartmateriaal door assistent-archeoloog Elenora Vanbrabant.

5.3 Advies specialisten en wetenschappelijke advisering

/

5.4 Selectie bronnen

De bekrachtigde archeologienota van deze site werd als voornaamste bron aangewend.

6 Resultaten van het proefputtenonderzoek

6.1 Overzicht van de proefputten

Figuur 15 Zicht op proefput 1.

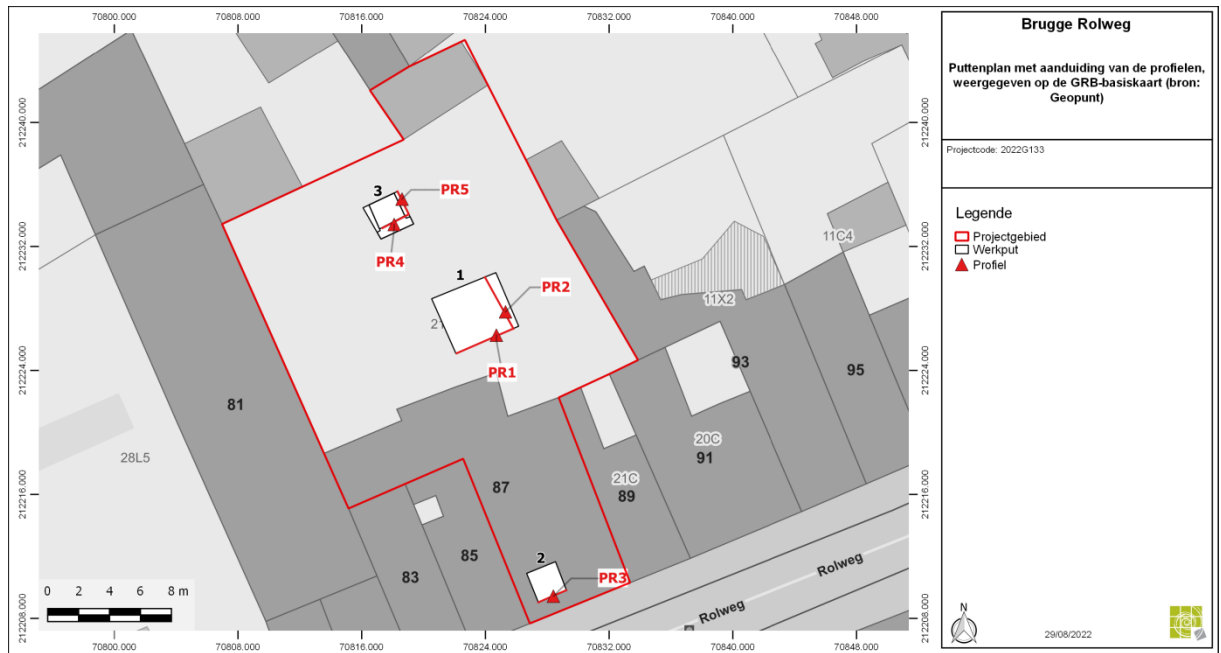
Figuur 16 Zicht op proefput 2.

Figuur 17 Proefput 3.

6.2 Aardkundige opbouw/stratigrafie

Om zicht te krijgen op de stratigrafische opbouw van het plangebied werd in elke proefput minimaal 1 profiel geregistreerd. Onderstaande tekst behandelt de meest representatieve profielen met betrekking tot de stratigrafische opbouw van het plangebied, namelijk profielen 1 en 3. Voor wat betreft het gebruik van de terminologie bij de dateringen (middeleeuwen, nieuwe tijden) kan worden verwezen naar deze site van Onroerend Erfgoed: [Thesaurus - Dateringen \(onroerenderfgoed.be\)](https://thesaurus-onroerenderfgoed.be).

Figuur 18 Proefputtenplan met aanduiding van de geregistreerde profielen.

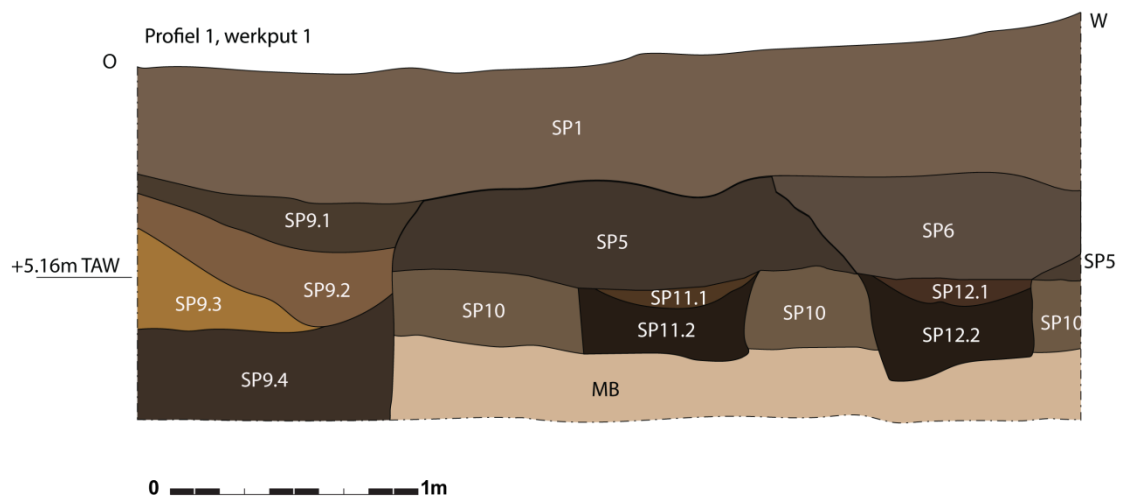
6.2.1 Profiel 1

Het profiel 1 kan als referentieprofiel gebruikt worden voor de stratigrafische opbouw ter hoogte van de tuinzone. Profiel 1 lag aan de zuidzijde van proefput 1 en had een NO-ZW oriëntatie en een lengte van 4m. De top van het profiel bestond uit een grijsbruine, sterk heterogene en zandige laag met enkele baksteenbrokken. Dit ophogingspakket S1 had een dikte van minimaal 40cm en maximaal 70cm. Uit de laag werden enkele mobiele resten gerecupereerd, enkele scherven industrieel wit die in de 19de – 20ste eeuw te dateren zijn. Het contact met de onderliggend pakket en kuilen was vrij scherp en licht golvend. Twee kuilen doorsneden het onderliggende ophogingspakket/tuinlaag S5. Kuil S9 bevond zich aan de oostelijke zijde van het profiel, had steile wanden en een sterk heterogene vulling. Aan de westelijke zijde doorsneed S6 het ophogingspakket. De kuil had relatief schuin oplopende wanden en een min of meer vlakke bodem. De vulling was sterk puinig. Het ophogingspakket S5 had een bruine/donkerbruine kleur, was humeus en had een maximale en minimale dikte van 40cm en 10cm. Uit het pakket werden enkele artefacten gerecupereerd, het ging om zowel grijs aardewerk, rood aardewerk als steengoed. Het aardewerk kan in de overgang late middeleeuwen/nieuwe tijden worden gedateerd. Het ophogingspakket bedekte kuilen S11 en S12 en laag S10. Kuilen S11 en S12 zijn sterk identiek. Het gaat telkens om een vrij recht uitgegraven kuil met een min of meer vlakke bodem. Uit S11 werd zowel rood

aardewerk, steengoed (Westerwald) als industrieel wit gehaald. Dat dateert deze context aan het eind van de 18de eeuw/begin 19de eeuw. Gezien de oudere datering van het vondstenmateriaal uit S5 die bovenop S11 ligt is dit problematisch. Vermoedelijk zijn de vondsten uit S5 intrusief en niet representatief voor de tijdsperiode waarbinnen dit pakket werd opgebracht. De overgang tussen S5 en S10 was minder scherp, vrij horizontaal en bevond zich op een TAW van +5,2m. S10 had een lichtbruine tot grijze kleur en was zandig. Binnen het pakket werden verschillende sporen van bioturbatie opgemerkt. Het vondstenmateriaal (grijs aardewerk en steengoed) dateert dit oud maaiveld in de late middeleeuwen. Op een TAW van +4,94m of een diepte van -1,1m onder het maaiveld bevond zich de onaangeroerde grond. Deze moederbodem was een lichtgeel zand waarin nog sporen van bioturbatie (mollengangen en wortels) zichtbaar waren. Dit zand is het zogenaamde Pleistocene zand, eolisch aangevoerd tijdens de laatste ijstijd.

Figuur 19 Fotografische opname van profiel 1.

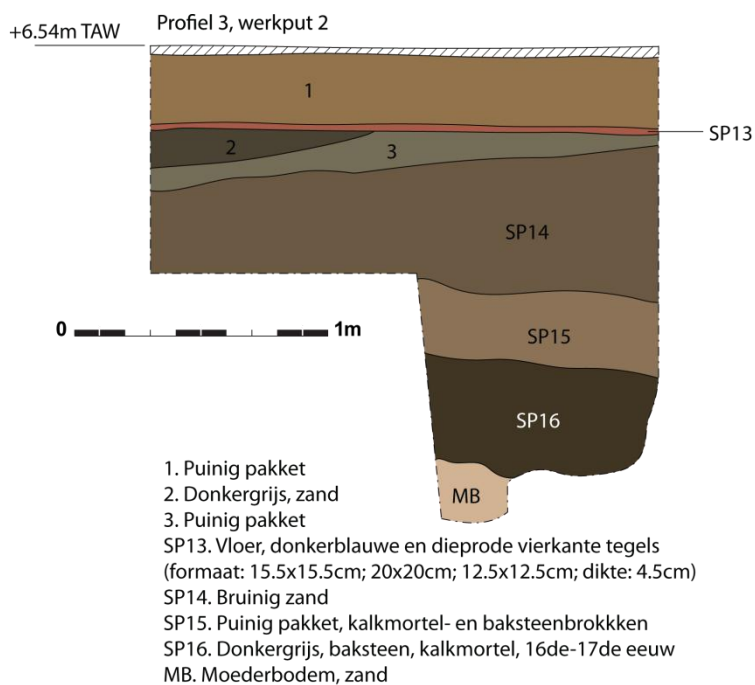
Figuur 20 Gedigitaliseerd profiel 1.

6.2.2 Profiel 3

De stratigrafie binnen de woning kan geïllustreerd worden aan de hand van profiel 3. Het profiel lag aan de zuidelijke, straatzijde van proefput 2 en had een lengte van 2m. Laag 1 bevond zich net onder de huidige tegelvloer. Het pakket had een dikte van circa 30cm, was sterk zandig met veel baksteenbrokken. Op een TAW van +6,24m werd een oud vloerniveau S13 opgetekend (zie 6.3.2.). Onder de tegelvloer werd een donkergrijs (laag 2) en een puinig pakket (laag 3) opgetekend, telkens 2 vrij dunne lagen. S14 was een vrij homogeen en zandig ophogingspakket met een dikte van maximaal 60cm. Het vondstenmateriaal kan breed in de nieuwe tijden gedateerd worden. S15 was een sterk puinig pakket met een dikte van 30cm. Het onderste pakket die de moederbodem afdekte had een donkerbruine kleur met enkele baksteenbrokken en kalkmortel. Het 40cm dikke pakket bevatte 15de - 16de eeuwse vondstenmateriaal. Op een TAW van +4,94m of -1,6m ten opzichte van het bestaande vloerniveau werd het Pleistocene zand waargenomen. De overgang met het bovenliggende pakket was vrij scherp.

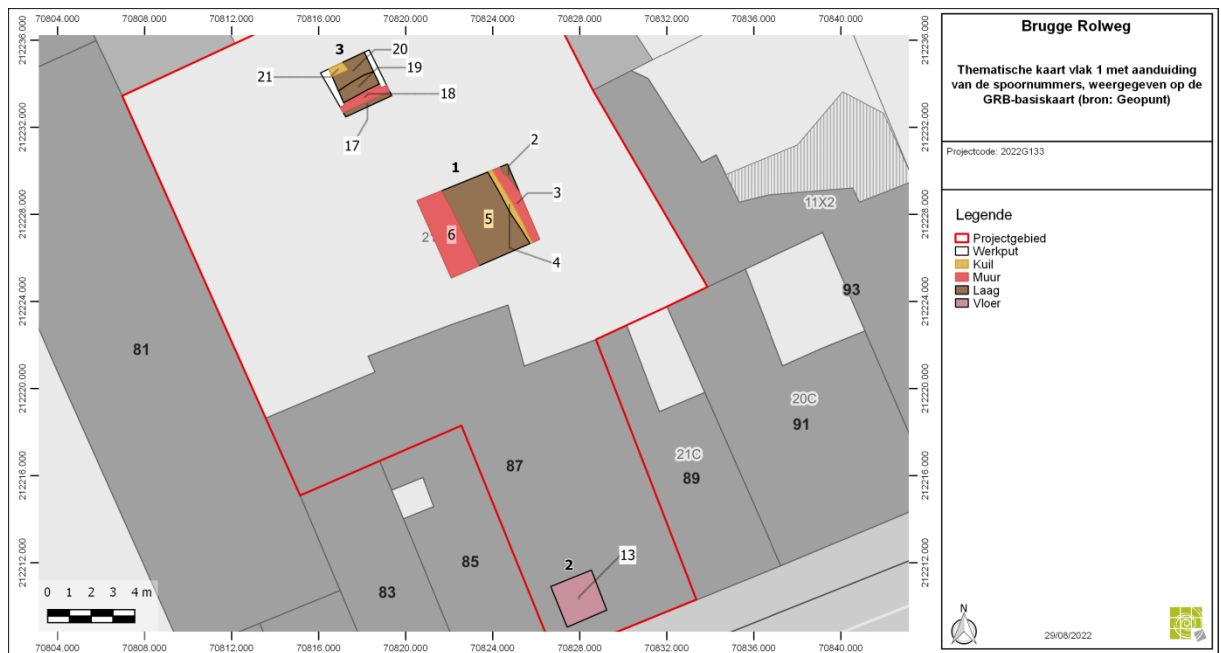
Figuur 21 Foto van profiel 3.

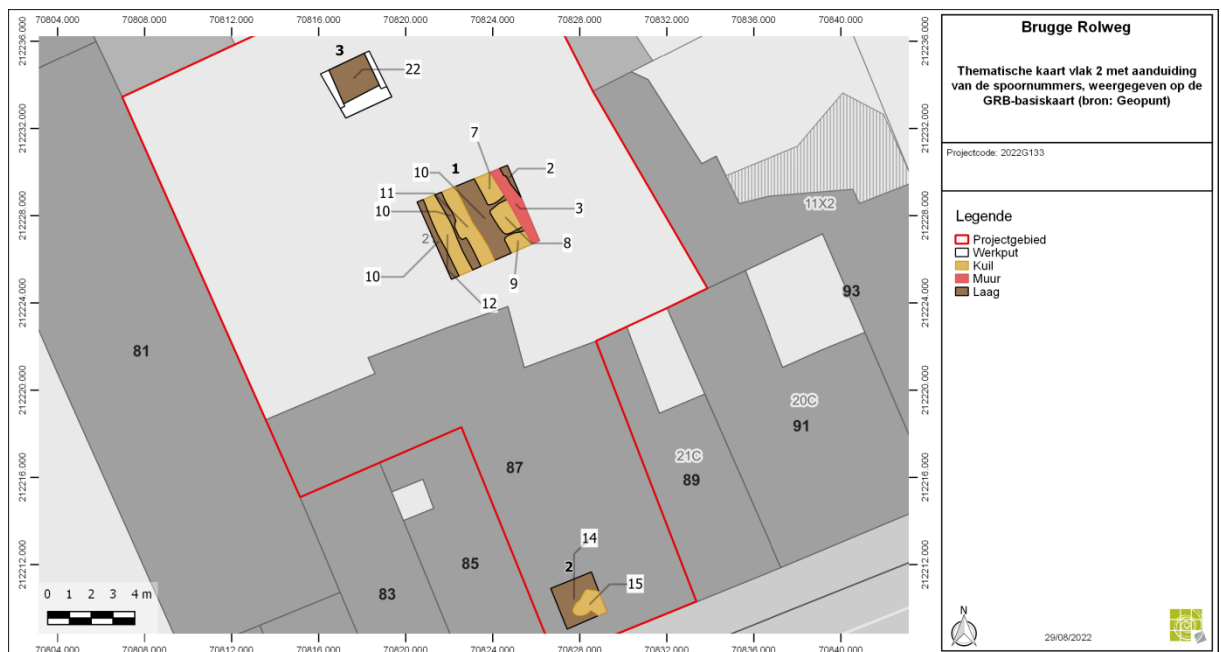
Figuur 22 Gedigitaliseerd profiel 3.

6.3 Assesment sporen

In dit deel zullen de aangetroffen archeologische sporen per werkput besproken worden. In totaal werden 22 spoornummers uitgedeeld.

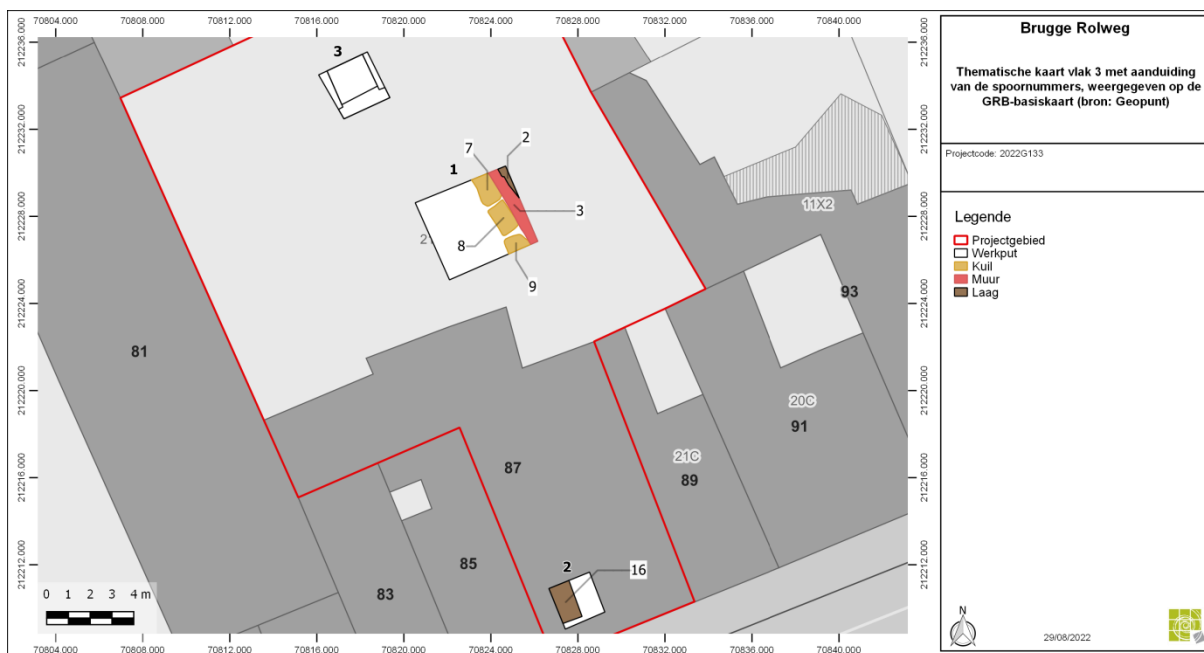

Figuur 23 Allesporenplan met spoornummers en aard spoor, vlak 1.

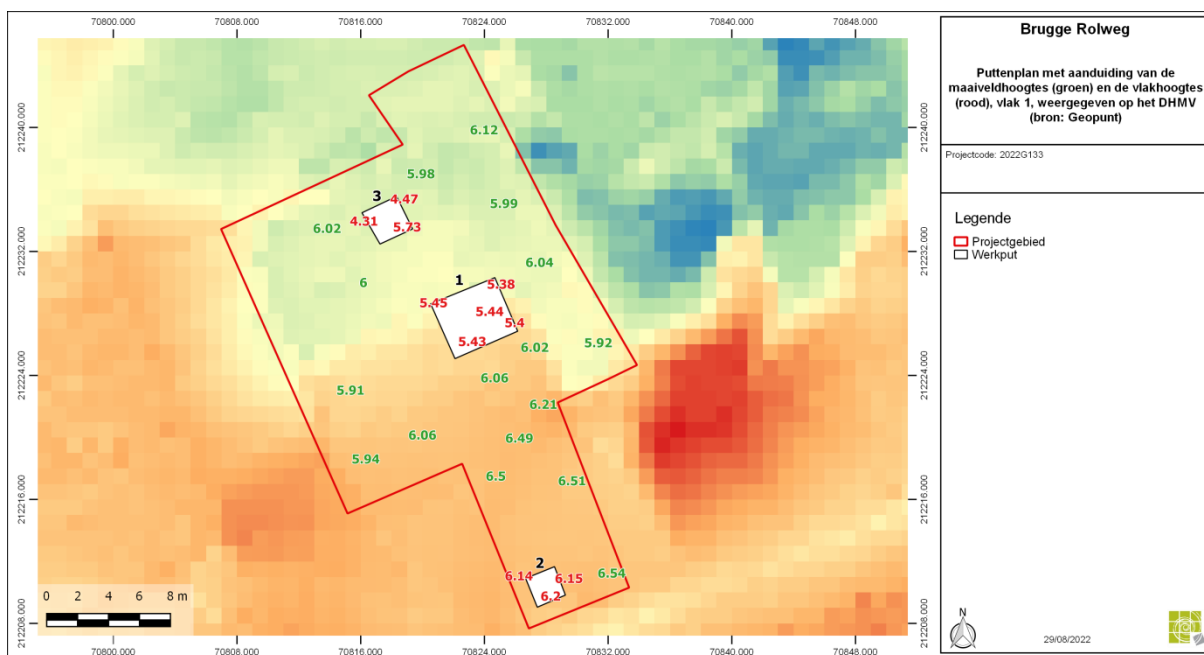

Figuur 24 Allesporenplan met spoornummers en aard spoor, vlak 2.

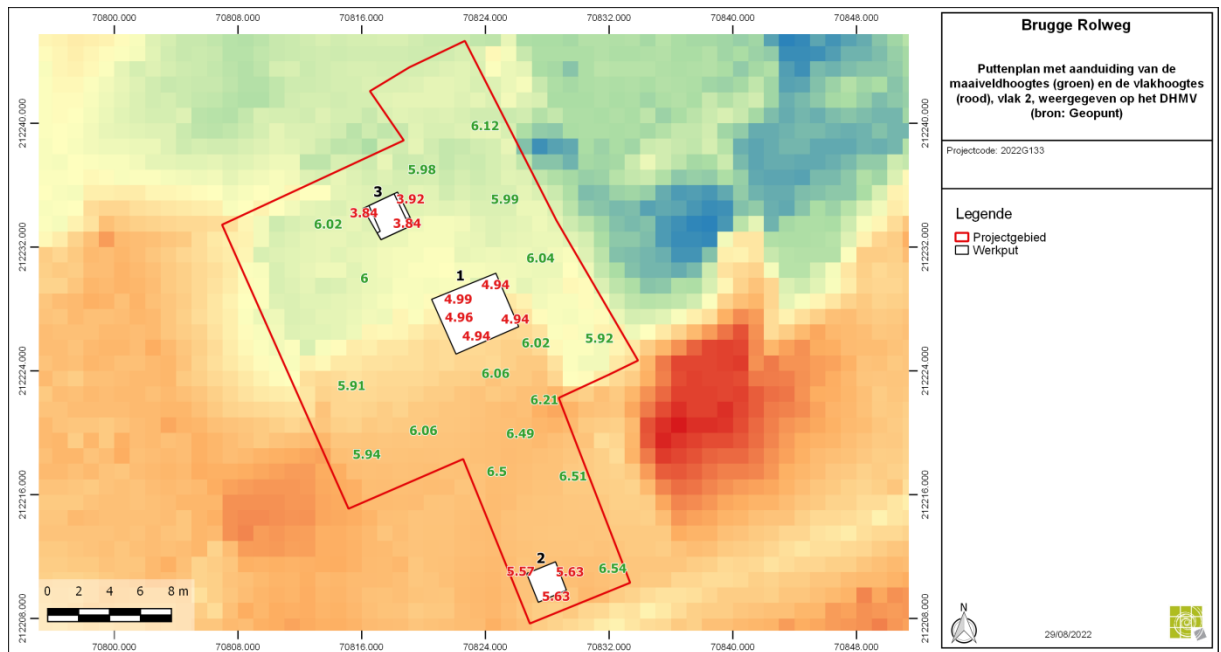

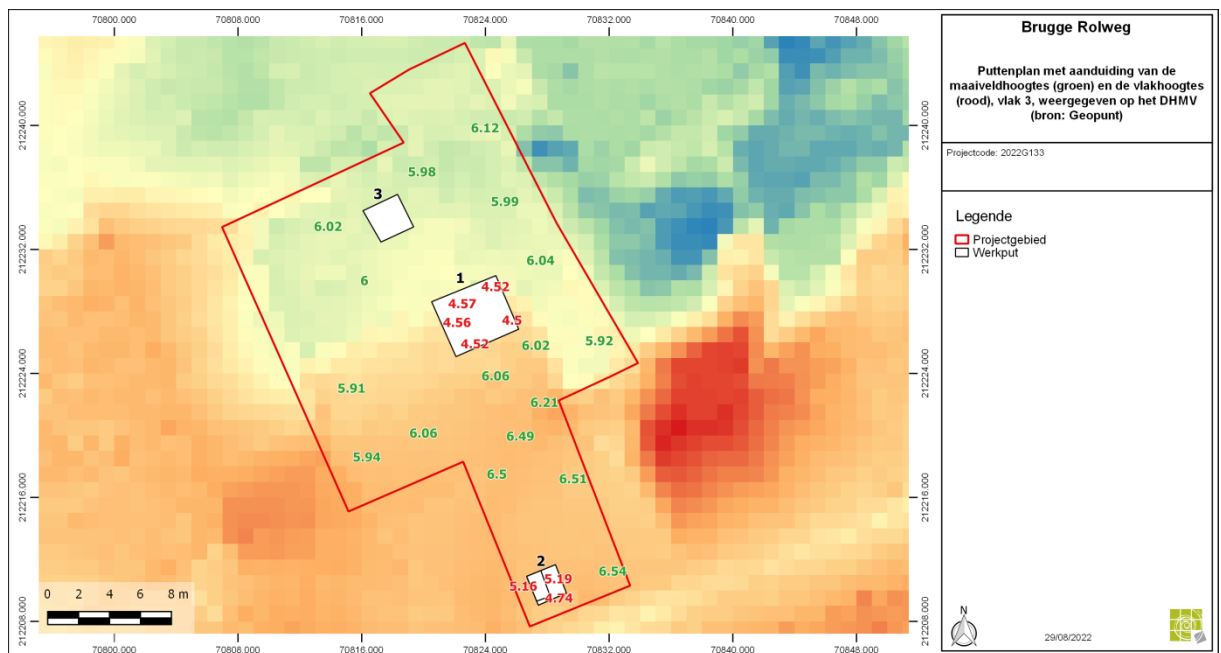
Figuur 25 Allesporenplan met spoornummers en aard spoor, vlak 3.

Figuur 26 Puttenplan met TAW-hoogtes vlak 1.

Figuur 27 Puttenplan met TAW-hoogtes vlak 2.

Figuur 28 Puttenplan met TAW-hoogtes vlak 3.

6.3.1 Werkput 1

Een eerste vlak werd aangelegd op een TAW van +5,45m. In dit vlak werden 6 spoornummers uitgedeeld. S1 werd reeds aangehaald bij de profielbespreking (zie 6.2.1.), het betrof een ophogingspakket uit de 19de – 20ste eeuw dat zich uitstreckte over de ganse proefput. Op profiel 2 werd een sterk puinig pakket S2 opgetekend, net onder S1. Het pakket had een dikte van 20cm-30cm. De laag bevatte afbraakmateriaal, vermoedelijk afkomstig van fundering S3. Deze fundering had een noordwest-zuidoostelijke oriëntatie, 50cm breed en was opgebouwd uit brokken (licht)rode en gelige bakstenen (? x 9,5cm x 5cm en ? x 10cm

x 5cm) samengehouden met een harde grijzige cement voor wat betreft de bovenste 3-4 lagen. De mortel van de onderste 3 lagen was zandiger. S4 lag evenwijdig met S3 en betreft het bovenste pakket van de kuil S9 (zie vlak 2). Centraal in het vlak werd het ophogingspakket S5 herkend, een donkerbruine laag met weinig inclusies (zie 6.2.1.). Zoals reeds bij de profielbespreking werd aangehaald dateert het vondstenmateriaal uit deze laag uit de late middeleeuwen/begin nieuwe tijden. Echter, vondstenmateriaal uit de kuilen onder dit pakket dateren uit de nieuwe/nieuwste tijden. Het vondstenmateriaal is bijgevolg niet representatief voor de tijdsperiode die overeenkomt met het ophogen van het terrein met dit pakket S5. S6, aan de westelijke zijde, doorsneed het ophogingspakket S5 (zie 6.2.1.). De kuil strekte zich uit over de volledige westelijke zijde van de proefput. Uit de puinige opvulling kon geen diagnostisch materiaal worden verzameld. Gezien de aard van het puin kan de opvulling ergens in de 19de eeuw gedateerd worden.

Vlak 2 binnen deze proefput werd aangelegd op een TAW van +4,94m. In de vlak werden bijkomend spoornummers S7, S8, S9, S10, S11 en S12 uitgedeeld. S7 en S8 waren twee sterk gelijkaardige kuilen (afmeting 1,2m x 0,75m). De vulling was een donkergrijsbruin zand met baksteenbrokken. In de noordelijk hoek van profiel 2 is te zien dat S7 (en vermoedelijk S8) doorheen de pakketten S5 en S10 zijn gegraven. Uit S8 konden nog vrij veel mobiele resten worden verzameld. Het ging om rood aardewerk, namelijk 2 volledige bodems van een bloempot en randfragment van een pan met gietsneb; faience (1 wandfragment), wit aardewerk, namelijk een steelfragment van een steelpan met mangaanoxide en intern geel geglazuurd; 1 wandfragment steengoed en 1 volledig profiel van een eierdop in industrieel wit. De context kan eind 18de - 19de eeuw gedateerd worden. De coupe (deels) op S9 is bezichtigen op profiel 1. Het betreft een kuil met steile wanden en een opvulling van donkerbruin zand afgewisseld door versmeten moederbodem. De kuil doorsneed de pakketten S5 en S10. Uit de vulling werd een vrij dik fragment van een pijpensteel gerecupereerd. Het hielmerk was jammergenoeg onleesbaar, het fragment bevatte een eenvoudige radstempel, te dateren in de 19de eeuw.

S11 was een langwerpige kuil met een maximale breedte van 90cm. De kuil liep in noordelijke en zuidelijke richting verder, buiten de proefput. Uit de vulling werd een allegaartje aan mobiele resten verzameld. Het oudste materiaal bestond uit 2 wandscherven steengoed. Maar er werd ook steengoed Westerswald (voorraadpot) gevonden en een volledige inktpotje. Onder het rood aardewerk bevond zich een spaarzaam geglazuurde bodem op standvinnen, een randfragment van een kan met gietsneb (externe mangaanoxide) en een volledig profiel van een bloempot. Ook industrieel wit werd gevonden, randfragmenten van een kom en een bord. De context kan eind 18de – 19de eeuw gedateerd worden.

S12 was een sterk gelijkaardige kuil als S11. Ook deze kuil was langwerpig en liep verder in noordelijk en zuidelijke richting. Uit de oppervlaktevulling werden enkele resten gerecupereerd namelijk rood aardewerk waarvan een spaarzaam geglazuurde bodem en vrij veel scherven van bloempotten. Een fragment in grijs aardewerk is mogelijks afkomstig van een grape. De aanwezigheid van de bloempotten duwt deze context ook eind 18de – 19de eeuw.

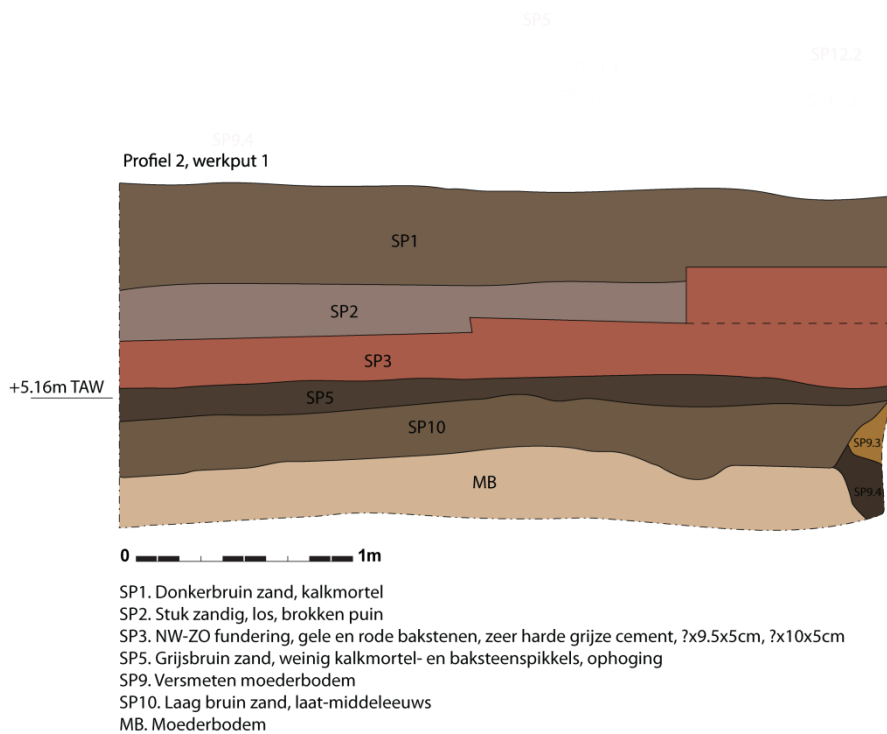
In een derde en laatste vlak, op een TAW van +4,55m of 1,5m onder het maaiveld, werden enkel nog sporen 7, 8 en 9 opgetekend. De rest van de proefput bestond uit onaangeroerd zand.

Figuur 29 Proefput 1, vlak 1.

Figuur 30 Fotografische opname van profiel 2.

Figuur 31 Gedigitaliseerde tekening profiel 2.

Figuur 32 Vlakfoto van vlak 2, proefput 1.

Figuur 33 Derde en laatste vlak ter hoogte van proefput 1. Links de kuilen S7, S8 en S9.

6.3.2 Werkput 2

Deze proefput bevond zich binnen in de woning. Een eerste vlak werd aangelegd na het verdiepen van circa 30cm (een TAW tussen +6,14m en +6,2m). In het vlak werd een vloerniveau opgekuist. De vloer (S13) was opgebouwd uit donkergrijze en dieprode vierkante tegel waarvan volgende formaten werden opgemeten: 20cm x 20cm x 1,5cm; 15,5cm x 15,5cm x 1,5cm en 12cm x 12cm x 1,5cm. De tegels waren gevoegd met een relatief harde kalkmortel. Aan de oostelijke zijde van de proefput werd een verzakking in de tegelvloer waargenomen.

Een tweede vlak werd aangelegd op het niveau van ophogingspakket S14 (zie 6.2.2.). Uit het ophogingspakket werd zowel aardewerk (overgang late middeleeuwen/begin nieuwe tijd) als dierlijk botmateriaal verzameld. In vlak was ook al de bovenzijde van het onderliggende pakket S15 zichtbaar. Het onderste pakket (zie profiel 3) was S16. Dit ophogingspakket bevatte eveneens aardewerk te dateren in de late middeleeuwen/begin nieuwe tijden.

Figuur 34 Vlakfoto vlak 1, proefput 2.

Figuur 35 Vlakfoto vlak 2, proefput 2.

6.3.3 Werkput 3

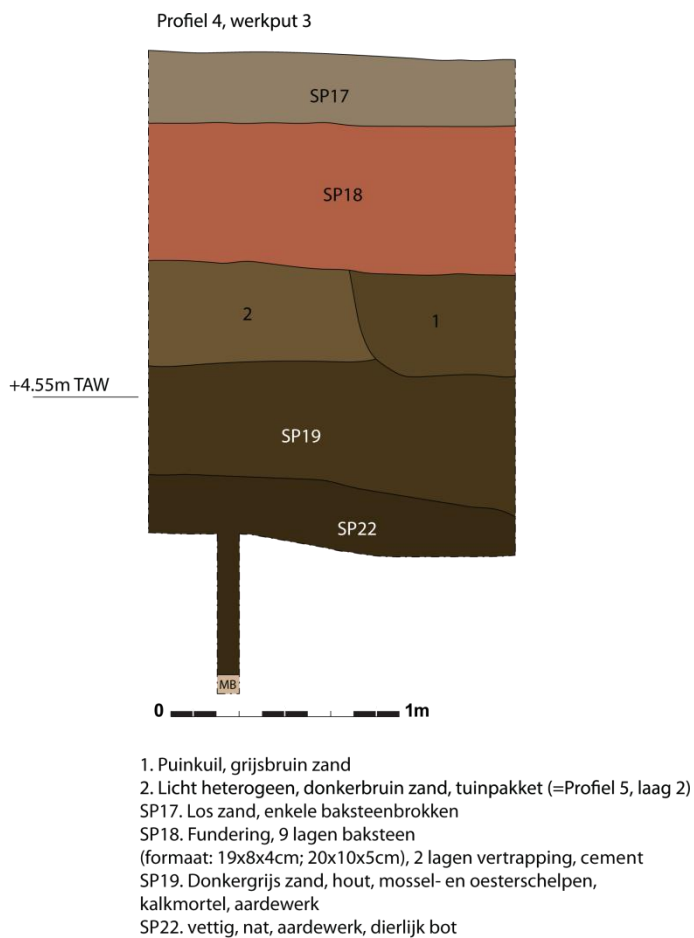
Omdat de vloerplaat in het noorden van het projectgebied behouden blijft werd de werkput verschoven op de locatie van de uit te graven zwembijver. Het eerste vlak werd aangelegd op een TAW van +4,4m. Aan de zuidelijke zijde van de proefput was reeds vanaf een TAW van +5,75m of circa 30cm onder het maaiveld een oost-west georiënteerde fundering zichtbaar. De fundering kreeg spoornummer 18 en lag onder een vrij puinig en zandig ophogingspakket (tuinlaag S17). De fundering was opgebouwd uit 9 lagen rode bakstenen (19cm x 8cm x 4cm en 20cm x 10cm x 5cm) waarvan de onderste 2 lagen vertrapt. De aangewende mortelspecie van de 64cm hoge fundering was een grijze vrij harde cement. In vlak werd een ophogings/opvullingspakket S19 geregistreerd (bij nader inzien behoren de sporen S20 en S21 tot hetzelfde pakket S19). Op profielen 4 en 5 had het pakket S19 een donkergrijze kleur, vrij vettig met organische resten, aardewerk en dierlijk bot. Op een dieper niveau (vlak 3, vanaf +4,25m TAW) werd het pakket vettiger en nat. Ook uit deze laag werd vrij veel aardewerk en dierlijk bot verzameld. Het aardewerk dateert de laag in de late middeleeuwen. Met behulp van een manuele boring werd de onderkant van het pakket S22 bereikt. De overgang met de zandige moederbodem bevond zich op een diepte van +3,35m TAW of -2,7m onder het maaiveld. De aard van de opvullingspakketten S19 en S22 doet denken aan een grachtvulling. De put was echter ruimtelijk te beperkt om dit nader te onderzoeken.

Figuur 36 Proefput 3, vlak 1.

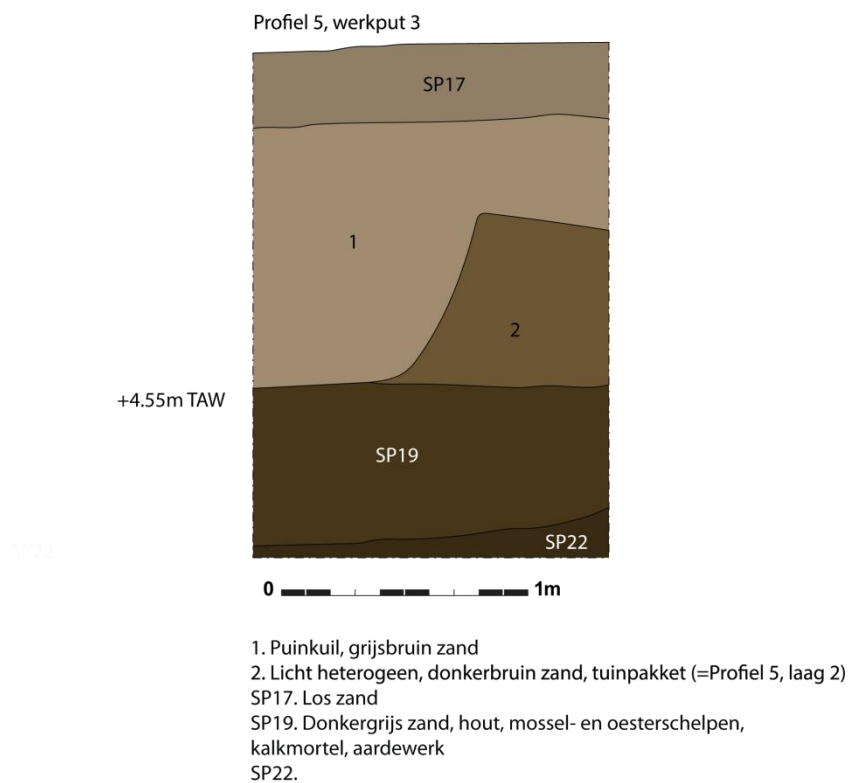
Figuur 37 Fotografische opname profiel 4.

Figuur 38 Profieltekening profiel 4.

Figuur 39 profiel 5.

Figuur 40 Gedigitaliseerde tekening profiel 5.

6.4 Assesment vondsten

Tijdens het proefputtenonderzoek werden 23 vondstnummers uitgeschreven. Volgende categorieën werden ingezameld: aardewerk, dierlijk bot, metaal, leer,

6.4.1 Aardewerk

S1: het ophogingspakket bevatte enkele scherven industrieel wit aardewerk. Het ging om 5 randfragmenten, 2 bodemfragmenten en 2 wandfragmenten van een kom. De stukken bevatten zowel intern als extern blauwe decoratie in de vorm van delen van een classicistisch landschap. Een volledige bodem van een kom bevat een stempel uit Nimy (provincie Henegouwen). De context kan in de 19de – 20ste eeuw gedateerd worden.

Figuur 41 Aardewerk uit S1.

S5: Uit het ophogingspakket S5 werd een wandfragment grijs aardewerk, een randfragment uit Andenne en een randfragment van een voorraadpot verzameld. Een bodem van een drinknap was afkomstig uit Siegburg. Als laatste kan nog een pijpensteel vermeld worden. De context kan in de late middeleeuwen/begin nieuwe tijden gedateerd worden.

S8: Uit deze afvalkuil werd het rood aardewerk vertegenwoordigd door een randfragment van een pan met gietsneb en volledige bodems van bloempotten. Een steelfragment van een steelpan in wit aardewerk bevatte mangaanoxide en was intern geel geglazuurd. Een eierdopje was vervaardigd in industrieel wit. Als laatste kunnen wandfragmenten steengoed, faïence en een pijpensteel vermeld worden. De context wordt door de aanwezigheid van de bloempotten en industrieel wit aardewerk in de 19de eeuw gedateerd worden.

Figuur 42 Aardewerk uit S8.

S9: Kuil S9 bevatte een pijpensteel met eenvoudige radstempel en onleesbaar hielmerk.

S10: Dit oud maaiveld net boven de moederbodem bevatte enkele scherven grijs aardewerk. Een randfragment van een kogelpot is sterk gelijkaardig aan het type L40A⁵¹ te Oudenaarde. 1 wandfragment in grijs aardewerk heeft de aanzet van een oor. Als laatste kan een wandfragment steengoed vermeld worden. De context kan in de late middeleeuwen (1200-1500) gedateerd worden.

S11: Het rood aardewerk wordt vertegenwoordigd door een randfragment van een kan met gietsneb, een bodem op standvinnen (partieel geglaazuurd) en verschillende bloempotten. Een randfragment steengoed Westerwald bevat kobaltblauwe versiering en gestempelde rozetten. Een volledige inktpot in steengoed werd uit deze afvalkuil gerecupereerd. Een bord in faïence bevatte blauwe en paarse decoratie. Als laatste kunnen bodemfragmenten van een kom en randfragmenten van borden vervaardigd in industrieel wit vermeld worden. De afvalkuil kan in de 19de eeuw gedateerd worden.

⁵¹ De Groote K., 2008, p. 199.

Figuur 43 Aardewerk uit S11.

S12: Deze afvalkuil bevatte verschillende bloempotten in rood aardewerk alsook een randfragment van een grape? in grijs aardewerk. De afvalkuil kan in de 19de eeuw gedateerd worden.

S14: 1 wandscherf grijs aardewerk, een wandfragment met een horizontaal oor in steengoed behorende tot een voorraadpot en een bodem van een voorraadpot met standing in rood aardewerk. Het ophogingspakket kan in de periode late middeleeuwen/begin nieuwe tijden gedateerd worden.

S16: Uit het pakket net boven de moederbodem werden rood aardewerk, steengoed en faïence verzameld. Volgende vormen in rood aardewerk werden herkend: een grape en een bord met interne slibdecoratie. Een randfragment van een bord in faïence bevatte blauwe decoratie. Van het steengoed werd enkel een wandfragment herkend. Het ophogingspakket kan in de periode late middeleeuwen/begin nieuwe tijden gedateerd worden.

S19: De meerderheid van het aardewerk uit deze opvullingslaag (gracht?) was rood aardewerk. Het betrof een randfragment van een vervanger, verschillende wandfragmenten (intern spaarzaam geglaazuurd) en een randfragment van een kan. Een randscherf van een kom in grijs aardewerk en een bodemscherf in wit aardewerk met extern groenkleurig en intern geelkleurig glazuur vervolledigen deze context. De laag kan in de periode late middeleeuwen/begin nieuwe tijden gedateerd worden.

Figuur 44 Aardewerk uit S19.

S22: Ook in deze laag vormt het rode aardewerk een (lichte) meerderheid. Volgende vormen werden herkend: een rijk versierde vuurklok, een volledig profiel van een deksel met handgreep en intern strooiglazuur, een randfragment van een grape, kom en teil. Het grijs aardewerk bestaat uit 2 bodemscherven en verschillend wandscherven waarvan één met de aanzet van een oor (kruik). Het steengoed bevatte een bodemscherf van een drinknap (Siegburg) en scherven van kannen waarvan 1 met gestempelde rozet. De context kan in de late middeleeuwen gedateerd worden.

Figuur 45 Aardewerk uit S22.

6.4.2 Dierlijk bot

S14: Het ophogingspakket een hoornpit van een rund en een pijpbeenfragment met haksporen van een middelgroot zoogdier.

S19: een schedelfragment van een middelgroot zoogdier, een rib- en wervelfragment van een groot zoogdier, een *femur* van een vogel en een *humerus*fragment van een schaap/geit.

S22: botsplinters en ribfragmenten van een groot zoogdier bevatten hak- en snijsporen, schouderblad, metatarsus, metacarpus van een schaap/geit. Van het varken werden een tibia, humerus, schouderblad en onderkaak gevonden. Als laatste vermelden we nog een metatarsus, phalange en schouderblad van een rund.

Figuur 46 Dierlijk bot uit S22.

6.4.3 Glas, metaal, leer, natuursteen

S11: een rand en hals van een klein flesje in witkleurig glas.

S11: een stuk van een pollepel uit ijzer met email (beschermingslaag).

S11: een knikker uit natuursteen.

S22: leerfragment.

6.5 Assesment stalen

Tijdens de prospectie met ingreep werden geen stalen genomen ten behoeve van natuurwetenschappelijk onderzoek.

6.6 Assesment conservatie

Geen van de artefacten komt in aanmerking voor conservatie. Alle vondsten werden verpakt volgens de regels van de kunst⁵².

⁵² Cools A., 2009, Inpakken, Een Kunst, Handleiding, Onroerend Erfgoed.

6.7 Datering en interpretatie

Het bureauonderzoek schiep een bepaalde verwachting voor het plangebied.

- Het plangebied ligt in de historische stadskern van de stad Brugge, buiten de eerste stadsomwalling maar binnen de tweede stadsomwalling.
- Op het plan van Marcus Gerards (16de eeuw) is het plangebied onbebouwd. Ook op de Sanderuskaart (17de eeuw) staat geen bebouwing afgebeeld, enkel tuinzone.
- De Ferrariskaart (18de eeuw) toont de ligging van het plangebied net ten oosten van een in oorsprong 15de eeuws klooster.
- Bebouwing lijkt pas in de loop van de 19de eeuw te verschijnen binnen het plangebied.
- Gezien de ligging van het plangebied in het centrum van de stad was de archeologische verwachting vrij hoog. Concreet was er verwachting naar vol/laatmiddeleeuwse, nieuwe en nieuwste tijden achtererfstructuren zoals waterputten, beerputten en (afval)kuilen. Eventueel kunnen zich ook structuren zoals (bakstenen) funderingen, vloerniveaus, ophogingspakketten bevinden binnen het plangebied. Oudere sporen uit de romeinse periode of de metaaltijden (ijzertijd) waren niet uit te sluiten.

6.7.1 Onaangeroerde grond

In elke proefput werd de top van de onaangeroerde grond of moederbodem bereikt. In proefputten 1, 2 en 3 bevond deze moederbodem zich op een diepte van respectievelijk +4,94m (-1,1m/mv), +4,92m (-1,6m/vloer) en +3,35m (-2,7m/mv) TAW. De moederbodem was een lichtgeel zand waarbinnen in proefput 1 sporen van bioturbatie werden herkend. Het zand betreft het Pleistocene zand, afgezet door de wind tijdens de laatste ijstijd (circa 20.000 jaar geleden).

6.7.2 Laatmiddeleeuws maaiveld en (perceels)gracht?

In proefput 1 kon boven de moederbodem een pakket van 20cm-30cm dik herkend worden als oud maaiveld (S10). Binnen de laag werden verschillende sporen van bioturbatie opgemerkt wat er op wijst dat de laag dichtbij het begroeide oppervlak lag. Vermoedelijk betreft het hier de tuinzone zoals op bvb. de kaart van Marcus Gerards staat weergegeven. De mobiele resten uit de laag dateren deze in de late middeleeuwen.

In proefput 3 werden 2 laatmiddeleeuwse (tot begin nieuwe tijden voor wat betreft S19) pakketten gevonden. De samenstelling van deze lagen doet vermoeden dat het om een grachtvulling gaat. De typische donkergrijze vulling met organische resten en vrij veel huishoudelijk afval werd tot op een diepte van -2,7m onder het maaiveld geattesteerd. In totaal hadden de twee pakketten samen een dikte van 1,38m. De top van de opvullingslaag bevond zich op een diepte van +4,75m, circa 30cm dieper dan het maaiveldniveau S10. Mogelijks heeft de gracht een noordoost-zuidwestelijke oriëntatie. Op de kaart van Marcus Gerards staat op de locatie van de grachtvulling een muur afgebeeld, op de kaart van

Sanderus is dit een bomenrij. Is de gracht een middeleeuwse voorloper van deze perceelsindeling? Mogelijks wel.

6.7.3 Laatmiddeleeuwse/nieuwe tijden ophogingspakketten en 19de eeuwse vloer

Binnen de woning, ter hoogte van proefput 2 werden enkele ophogingspakketten opgetekend. De lagen kunnen nog in de late middeleeuwen tot de nieuwe tijden gedateerd worden. Één enkele laag was sterk puinig (S15) en heeft eventueel te maken met een afbraak/verbouwing binnen of rondom het plangebied in de periode late middeleeuwen/nieuwe tijden.

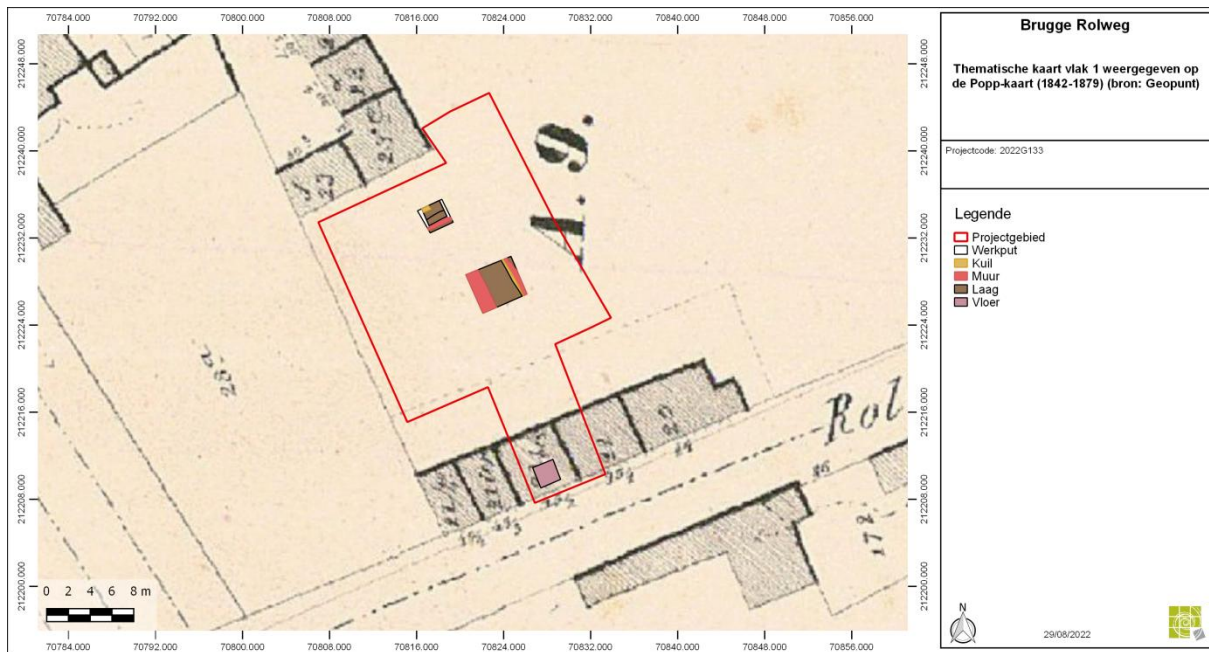
30cm onder het huidige oppervlak binnen de woning bevindt zich een vloer (S13) opgebouwd uit vierkante tegels. Op basis van de tegels is het moeilijk om deze vloer te dateren. Kaartmateriaal (Popp) toont aan dat bebouwing binnen het plangebied vanaf de 19de eeuw verschijnt. Mogelijks is dit ook de datering van deze vloer. De vloer blijft waarschijnlijk nog behouden tot eerste helft 20ste eeuw. Er werden alleszins geen sporen van andere oude vloerniveaus teruggevonden (deze kunnen natuurlijk ook verwijderd zijn door de aanleg van de huidige vloer).

6.7.4 19de – 20ste eeuwse bebouwing en afvalkuilen

Enkele opmerkelijke afvalkuilen werden opgetekend in proefput 1. Het ging om kuilen S7, S8, S9, S11 en S12. Vooral bij kuilen S8, S11 en S12 waren de mobiele resten een allegaartje. De kuilen bevatten aardewerk uit de periode late middeleeuwen/nieuwe tijden maar ook 19de eeuws materiaal. De kuilen getuigen van de 19de eeuwse bewoning binnen het plangebied. Bijzonder was ophogingspakket S5. Het materiaal lijkt deze laag te dateren in de periode late middeleeuwen/nieuwe tijden maar stratigrafisch moet dit pakket jonger zijn dan de 19de eeuwse afvalkuilen. De grond werd vermoedelijk van een andere site aangevoerd en opgebracht binnen het plangebied.

2 funderingen getuigen nog van de 19de eeuwse – 20ste eeuwse bebouwing binnen het plangebied. Het ging om funderingen S3 en S18. Volgens mondelinge bronnen was er binnen het plangebied heel recentelijk een kwekerij aanwezig. De funderingen kunnen met het gebouwenbestand van deze kwekerij in verband gebracht worden. Op de orthofoto uit 1971 en 1979-1990 is een gebouwenbestand te zien ter hoogte van de aangetroffen funderingen.

Figuur 47 Thematische kaart geprojecteerd op de Popp-kaart (19de eeuw). (bron: geopunt)

6.8 Onderzoeksvragen

Hoe diep bevindt zich het archeologisch niveau? Hoeveel archeologische niveaus kunnen onderscheiden worden?

In proefput 1 bevond het eerste archeologische niveau (19de eeuwse afvalkuilen) zich 60cm onder het maaiveld. Het tweede niveau, een laatmiddeleeuws maaiveld bevond zich circa 80cm diep. In proefput 2 lag het eerste archeologisch niveau 30cm onder de huidige vloer. Een tweede archeologisch niveau werd niet echt aangetroffen. In proefput 3 lag het archeologische niveau (ter hoogte van de bovenkant grachtvulling) op een diepte van -1,35/mv.

In hoeverre is het plangebied verstoord?

Het plangebied bevat op zich weinig verstoringen. Enkele 20ste eeuwse funderingen en 19de eeuwse afvalkuilen hebben vermoedelijk de mogelijks aanwezige oudere kuilen verstoord.

Wat is de aard, omvang, datering, en conservatie van de aangetroffen archeologische resten? Hoe is de opbouw van de chronologie van de aanwezige archeologische resten? Wat is de onderlinge samenhang tussen de sporen en structuren? Welke specifieke activiteiten (bewoning, ambachtelijke activiteiten) hebben binnen het onderzoeksgebied plaatsgevonden? Wat zijn de materiële aanwijzingen hiervoor? Passen deze in de historische context van de locatie? Wat is de datering en samenstelling van de aangetroffen ophogingslagen? Uit welke periode dateren de vondsten? Kan er een functionele interpretatie aan gegeven worden?

Binnen het plangebied werd een laatmiddeleeuws maaiveld gevonden, net boven de zandige moederbodem. Op het noordelijke gedeelte van het plangebied werd mogelijks een grachtstructuur aangesneden, voorloper van de perceelsafbakening zoals te zien is op historisch kaartmateriaal. Binnenshuis werd een 19de eeuwse vloerniveau opgekuist, de vloer

lag 30cm onder de huidige vloer. Enkele 19de eeuwse afvalkuilen bevatten relatief veel huishoudelijk afval. Als laatste kunnen een tweetal 20ste eeuwse funderingen aangehaald worden.

Moet er, op basis van de archeologische resten, een vlakdekkend vervolgonderzoekonderzoek plaatsvinden? Wat is de ruimtelijke afbakening van het vervolgonderzoek? Welke vraagstellingen dienen geformuleerd worden voor een vervolgonderzoek?

Gezien de aard en datering van de aangetroffen archeologische sporen wordt er geen verder archeologisch onderzoek geadviseerd binnen het plangebied. De afweging is na te lezen in het bijhorende programma van maatregelen.

7 Besluit

De prospectie met ingreep in de bodem en deze nota met het verslag van deze prospectie werden uitgevoerd naar aanleiding van stedenbouwkundige handelingen ter hoogte van de Rolweg 87 te Brugge (provincie West-Vlaanderen). In totaal werden 3 proefputten aangelegd binnen het plangebied. De oudste aangetroffen sporen betreffen een oud, laatmiddeleeuws maaiveld centraal binnen het plangebied en mogelijk een laatmiddeleeuwse grachtstructuur in het noorden van het plangebied. Binnen de woning werd een 19de eeuws vloerniveau blootgelegd. Tenslotte kunnen enkele 19de eeuwse afvalkuilen en 20ste eeuwse funderingen vermeld worden.

8 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2021

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

- DE BRABANDERE F. 2010, Brugge, in: DE BRABANDERE F, DEVOS M. KEMPENEERS P. MENNEN V. RYCKEBOER H. & VAN OSTA W, De Vlaamse gemeentenamen. Verklarend woordenboek, Brussel, 55.
- DECRAEMER S. E.A. 2012, Middeleeuwse onderzoeksresultaten uit kleinschalig onderzoek in Brugge, *Archaeologia Mediaevalis* 35, 94-98.
- DE GROOTE K., 2008: Middeleeuws aardewerk in Vlaanderen. Techniek, typologie, chronologie en evolutie van het gebruiksgoed in de regio Oudenaarde in de volle en late middeleeuwen (10de – 16de eeuw). Brussel (Relicta Monografieën 1).
- DE GRYSE J. & HILLEWAERT B. 2006, Archeologisch onderzoek Nieuwstraat (Brugge, W.-VI.), *Archaeologia Mediaevalis*, 54.
- DEMEESTER T. & SCHOTTE B. 2002, De Koetelwijkpoort en de Houtbrekersdam aan de Spiegelrei, *Brugs Ommeland* 42, 201-218.
- DE MOOR G & VAN DE VELDE D., 1994, Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart, Kaartblad 13 – Brugge. Vlaamse overheid, Dienst Natuurlijke Rijkdommen.
- DESMET J. 1948, De Brugse WIIC-namen, *Handelingen van het Genootschap voor Geschiedenis* gesticht onder de benaming “Société d’émulation” te Brugge, CXXXV, 112-117.
- DEVLIEGHER L. 1991, De voorromaanse, romaanse en gotische Sint-Donaaskerk. Evolutie en invloeden, in: DE WITTE H. (RED.), *De Brugse Burg. Van grafelijke versterking tot moderne stadskern*, *Archeo-Brugge* 2, Brugge, 118-136.
- DE WITTE H. 1988, Tien Jaar Stedelijke Archeologische Dienst. Ontstaan en doelstellingen, in: DE WITTE H. (RED.) *Brugge Onder-zocht. Tien jaar stadsarcheologisch onderzoek 1977-1987*, *Archeo-Brugge* 1, Brugge, 11-42.
- DE WITTE H. 1992, Stadsarcheologisch onderzoek te Brugge van prehistorie tot het ontstaan van de middeleeuwse stad, *Westvlaamse Archaeologica* 8.2, 33-45.
- DE WITTE H., VAN STRYDONCK M. E.A. 2000, Sint-Donaas en de Brugse Burg: dendrochronologisch onderzoek en radiokoolstofdateringen, *Jaarboek 1997-1999 Brugse Stedelijke Musea*, Brugge, 184-186.
- DHONDT J. 1957, De vroege topografie van Brugge, *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent* XI, 3-30.
- D’HOOGHE K. 1991, Een belangrijke vestiging van leerlooiers in Brugge tussen 1300 en 1480: de gegevens uit de geschreven bronnen, In: VERMEERSCH, V. (ed.), *Jaarboek 1989-1990*, Brugge, 125-138.

- GEIRNAERT N. 2011, Vroege religiegeschiedenis en plaatsnaamkunde. Vage sporen van de vroegste Brugse geschiedenis. In: HILLEWAERT B., HOLLEVOET Y. & RYCKAERT M. 2011, Op het raakvlak van twee landschappen. De vroegste geschiedenis van Brugge, Brugge, 143-144.
- GYSSELING M. 1971, Een nieuwe etymologie van Brugge, Naamkunde III, 1-4.
 - HEYVAERT B. 2015: Archeologische prospectie Brugge Oude Gentweg (prov. WestVlaanderen). Basisrapport, Monument Vandekerckhove afdeling archeologie Rapport 2015/15, Ingelmunster, p. 69
 - HILLEWAERT B. 1991A, Leerlooiers te Brugge (W.-VI.), *Archaeologia Mediaevalis* 14, 3-4.
 - HILLEWAERT, B. 1991B, Stadsarcheologisch onderzoek te Brugge (W.- VI.), *Archaeologia Mediaevalis* 14, 42-44.
 - HILLEWAERT B. 1991C, Spermalie, in: DE WITTE H. & HILLEWAERT B. m.m.v. THOEN H., *Archeologisch jaarrapport 1989-1990, Jaarboek 1989-1990 Brugse Stedelijke Musea*, Brugge, 105.
 - HILLEWAERT B. 1991D, Zwijnstraat, in: DE WITTE H. & HILLEWAERT B. *Archeologisch jaarrapport 1989-1990, Jaarboek 1989-1990 Brugse Stedelijke Musea*, Brugge, 107.
 - HILLEWAERT B. 1995A, Pandjeshuizen aan de Garenmarkt te Brugge (W.-VI.), *Archaeologia Mediaevalis* 18.1, 42-43.
 - HILLEWAERT B. 1995B, Biskajerplein, in: DE WITTE H., HILLEWAERT B. & MAERTENS J.-P., *Archeologisch Jaarrapport 1993-1994, Jaarboek 1993-1994 Brugse Stedelijke Musea*, Brugge, 83-84.
 - HILLEWAERT B. 1995C, Simon Stevinplein, in: DE WITTE H., HILLEWAERT B. & MAERTENS J.-P., *Archeologisch Jaarrapport 1993-1994, Jaarboek 1993-1994 Brugse Stedelijke Musea*, Brugge, 84-85.
 - HILLEWAERT B. 1995D, Wollestraat, in: DE WITTE H., HILLEWAERT B. & MAERTENS J.-P., *Archeologisch Jaarrapport 1993-1994, Jaarboek 1993-1994 Brugse Stedelijke Musea*, Brugge, 91-94.
 - HILLEWAERT B. 1996, IJzertijdvondsten uit recent onderzoek te Brugge (W.VI.), *Lunula. Archaeologia protohistorica* IV, Bruxelles/Brussel, 65.
 - HILLEWAERT B. 2000A, 't Zand, in: DE WITTE H. & HILLEWAERT B., *Archeologisch Jaarrapport 1997-1999, Jaarboek 1997-1999 Brugse Stedelijke Musea*, Brugge, 159-161.
 - HILLEWAERT B. 2000B, Het Jezuïetencomplex - Verversdijk (Verversdijk, Kandelaarstraat, Boomgaardstraat). In: DE WITTE H. & HILLEWAERT B., *Archeologisch Jaarrapport 1997- 1999, Jaarboek 1997-1999 Brugse Stedelijke Musea*, Brugge, 155-157.
 - HILLEWAERT B. 2000C, Sint-Janstraat 15, in: DE WITTE H. & HILLEWAERT B., *Archeologisch Jaarrapport 1997-1999, Jaarboek 1997-1999 Brugse Stedelijke Musea*, Brugge, 159.
- HOLLEVOET Y., HILLEWAERT B. M.M.V. BAETEMAN C., BASTIAENS J., CROMBÉ PH. & SERGANT J. 2011, De eerste mensen in een veranderend landschap, in: HILLEWAERT B., - HOLLEVOET Y. & RYCKAERT M. 2011, Op het raakvlak van twee landschappen. De vroegste geschiedenis van Brugge, Brugge, 14-35.
- JANSSENS, N. 2017. Archeologische prospectie met ingreep in de bodem, Brugge

Baliestraat, BAAC Vlaanderen.

- LOUWYE S. 1992, Micropaleontologisch onderzoek van kalkresten uit leerlooiersputten te Brugge (W.-VI.), *Archaeologia Mediaevalis* 15, 14-15.
- MEIJNS B. 2011, De eerste sporen van kerstening in de Vlaanderengouw, in: HILLEWAERT B. E.A. 2011, *Op het raakvlak van twee landschappen. De vroegste geschiedenis van Brugge*, p.127.
- NOTERDAEME J. 1957, De fiscus Snellegem en de vroegste kerstening in het westen van Brugge, *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent* XI, 49-128.
- NOTERDAEME J. & DEKKERS E. 1955, Sint Eligius in de Pagus Flandriensis. De kerk te Snellegem, *Sacris Erudiri* VII, 140-161.
- RYCKAERT M. 1972, Brugse havens in de Middeleeuwen, *Handelingen van het Genootschap voor Geschiedenis gesticht onder de benaming "Société d'émulation" te Brugge*, CIX, 5-27.
- RYCKAERT M. 1991, *Brugge. Historische stedenatlas*. Brussel.
- RYCKAERT M. 2011, de vroegste topografische ontwikkeling van het middeleeuwse Brugge, van de 9de tot het begin van de 12de eeuw, in: HILLEWAERT B., HOLLEVOET Y. & RYCKAERT M. 2011, *Op het raakvlak van twee landschappen. De vroegste geschiedenis van Brugge*, Brugge, 140-155.
- SOERS K. 1987, *Assebroek. Archeologische Inventaris Vlaanderen IX*, Gent.
- STAD BRUGGE 2009. *Beleidsplan voor de open ruimte in de historische binnenstad van Brugge*, deel 505 'Engels Klooster Nazareth'.
- THOEN H. 1991, Gallo-Romeinse vondsten op de Brugse Burg, in: DE WITTE H. (RED.), *De Brugse Burg. Van grafelijke versterking tot moderne stadskern*, *Archeo-Brugge* 2, Brugge, 143- 148.
- VAN ACKER R. 1986, Prehistorische vondsten ten oosten van Brugge, *Westvlaamse Archaeologica* 2, 91-103.
- VAN BELLE R. 2006, Een grafzerk van het voormalige Franciscanen klooster (Pandreitje, vroegere gevangenis) te Brugge, Biekorf, *Westvlaams Archief voor Geschiedenis, Archeologie, Taal- en Volkskunde* 106.3, 277-280.
- VANDER HAEGHEN D. & ERVYNCK E. 1996, Onderzoek van botmateriaal uit de Brugse stadskern : de sites Garenmarkt, Willemstraat en 't Zand (W.-VI.), *Archaeologia Mediaevalis* 19, 72.
- VAN RANST E. & SYS C. 2000. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen*. Universiteit Gent.

9 Bijlagen

9.1 Plannenlijst

Algemeen grondplan, allesporenplan

Profielenplan: schaal 1/20

9.2 Sporenlijst

2022G133
BRRO-22 Brugge Rolweg

SPORENLIJST

SPOORN	PUTNR	VLAKNR	VULLINGNR	AARDSPoor	TINT	HOOFDKLEUR	NEVENKLEUR	TEXTUUR	INSLUITSEL	GEVLEKT	OPMERKING
1	1	1	1	LG	MIDDEN	GR	BR	ZS2		HETEROGEEN	LAAG
2	1	1	1	LG	MIDDEN	GR	BR	ZS2		HETEROGEEN	LAAG
2	1	2	1	LG	LICHT	GR	BR	ZS2		HETEROGEEN	LAAG
3	1	1	1	MR	MIDDEN	GR	RO	XXX	BKS, KALKM	HETEROGEEN	MUUR
3	1	2	1	MR	LICHT	GR	RO	XXX	BKS	HETEROGEEN	MUUR
4	1	1	1	KL	MIDDEN	BE	BR	ZS2		HETEROGEEN	AANLEGSLEUF MUUR
5	1	1	1	LG	MIDDEN	BR	BE	ZS2		HETEROGEEN	LAAG
6	1	1	1	MU	MIDDEN	GR	BR	ZS2	PUIN	HETEROGEEN	UITBRAAKSPOOR
7	1	2	1	KL	MIDDEN	GR	BR	ZS2	BM, AW	HETEROGEEN	KUIL
7	1	3	1	KL	MIDDEN	GR	BR	ZS2	PUIN	HETEROGEEN	KUIL
8	1	2	1	KL	MIDDEN	GR	BR	ZS2	BM, AW	HETEROGEEN	KUIL
8	1	3	1	KL	MIDDEN	GR	BR	ZS2	PUIN	HETEROGEEN	KUIL
9	1	2	1	KL	MIDDEN	BE	GL	ZS2		HETEROGEEN	KUIL
9	1	3	1	KL	MIDDEN	GR	BR	ZS2	PUIN	HETEROGEEN	KUIL
10	1	2	1	LG	LICHT	BE	BR	ZS2		HETEROGEEN	LAAG
10	1	2	2	LG	MIDDEN	BE	BR	ZS2		HETEROGEEN	LAAG
10	1	2	3	LG	MIDDEN	BE	BR	ZS2		HETEROGEEN	LAAG
11	1	2	1	KL	DONKER	GR	BR	ZS2		HETEROGEEN	KUIL
12	1	2	1	KL	MIDDEN	GR	BR	ZS2		HETEROGEEN	KUIL
13	2	1	1	VR	MIDDEN	RO	ZW	XXX	TEGEL	HETEROGEEN	VLOER
14	2	2	1	LG	LICHT	BR	GR	ZS2		HOMOGEEN	LAAG
15	2	2	1	KL	LICHT	BR	WT	ZS2	PUIN	HETEROGEEN	PUINKUIL
16	2	3	1	LG	DONKER	ZW	BR	ZS2	PUIN	HETEROGEEN	PUINLAAG
17	3	1	1	LG	LICHT	GR	BR	ZS2		HOMOGEEN	LAAG
18	3	1	1	MR	LICHT	WT	RO	XXX	BKS	HETEROGEEN	MUUR
19	3	1	1	LG	DONKER	ZW	BR	ZK		HETEROGEEN	LAAG
20	3	1	1	LG	MIDDEN	BR	BE	ZK		HETEROGEEN	LAAG
21	3	1	1	KL	DONKER	ZW	BR	ZK		HETEROGEEN	KUIL
22	3	2	1	LG	DONKER	ZW	BR	ZK	PUIN, AW,O	HETEROGEEN	LAAG

9.3 Vondstenlijst

Gesplitste lijst aardewerk

VONDS	PU	VLA	SPOOI	VULLIN	INHOUD	ARTEFACTTYP	SOORT	AANTA	GEWICH	OPMERKING	PERIOD	VERZAME	
1	1	1	1	1	1	AWG	INDUSWIT	MAI:1, kom	9	378,00	5 randfragmenten, 2 bodemfragmenten, 2 wandfragmenten, intern en extern blauwe decoratie, classicistisch landschap	NT	AANV
1	1	1	1	1	1	AWG	INDUSWIT	MAI:1, kom	2	45,00	volledige bodem, stempel uit Nimy	NT	AANV
2	1	1	5	1	1	AWG	STG.SIEGBURG	MAI:1, drinknap	1	46,00	1 volledige bodem	LME	AANV
2	1	1	5	1	1	AWG	STG	onbepaald	1	14,00	1 wandfragment	LME	AANV
2	1	1	5	1	1	AWG	GRS	onbepaald	1	2,00	1 wandfragment	LME	AANV
2	1	1	5	1	1	AWG	ROOD	MAI:1, onbepaald	4	32,00	1 randfragment, 3 wandfragmenten	LME/NT	AANV
2	1	1	5	1	1	AWG	ROOD	MAI:1, voorraadpot?	1	24,00	1 randfragment met dekkend loodglazuur	LME/NT	AANV
2	1	1	5	1	1	AWG	ANDENNE	MAI:1, pot	1	18,00	1 randfragment	LME	AANV
4	1	1	4	1	1	AWG	INDUSWIT	MAI:1, bord	2	6,00	1 randfragment, 1 wandfragment	NT	AANV
7	1	2	8	1	1	AWG	ROOD	MAI:3, bloempot	3	749,00	2 volledige bodems, 1 wandfragment	NT	AANV
7	1	2	8	1	1	AWG	ROOD	MAI:1, pan	1	45,00	1 randfragment met gietsneb	LME/NT	AANV
7	1	2	8	1	1	AWG	FAIENCE	onbepaald	1	8,00	1 wandfragment	NT	AANV
7	1	2	8	1	1	AWG	WIT	MAI:1, steelpan	1	35,00	1 steelfragment, mangaanoxide, intern geel geglaazuurd	NT	AANV
7	1	2	8	1	1	AWG	STG	onbepaald	1	9,00	1 wandfragment	LME/NT	AANV
7	1	2	8	1	1	AWG	INDUSWIT	MAI:1, eierdop	1	146,00	volledig profiel	NT	AANV
8	1	2	10	1	1	AWG	STG	onbepaald	1	4,00	1 wandfragment	LME	AANV
8	1	2	10	1	1	AWG	GRS	MAI:1, kogelpot	1	42,00	1 randfragment, KDG L40A	LME	AANV
8	1	2	10	1	1	AWG	GRS	onbepaald	2	49,00	2 wandfragmenten waarvan 1 met aanzet oor	LME	AANV
11	1	2	11	1	1	AWG	STG	MAI:1, inkpot	1	113,00	volledig	NT	AANV
11	1	2	11	1	1	AWG	STG	MAI:1, voorraadpot	1	72,00	1 randfragment met blauwe versiering, Westerwald?	NT	AANV
11	1	2	11	1	1	AWG	STG.WESTERW	onbepaald	1	11,00	1 wandfragment met kobaltblauwe versiering en ingestempelde rozetten	NT	AANV
11	1	2	11	1	1	AWG	FAIENCE	MAI:2, bord	2	12,00	1 bodemfragment, 1 wandfragment, blauwe en paarse decoratie	NT	AANV
11	1	2	11	1	1	AWG	ROOD	MAI:1, deksel	1	65,00	1 randfragment, beroet, spaarzaam geglaazuurd	LME	AANV
11	1	2	11	1	1	AWG	INDUSWIT	MAI:2, kom	2	61,00	2 bodemfragmenten	NT	AANV
11	1	2	11	1	1	AWG	INDUSWIT	MAI:1, bord	2	26,00	2 randfragmenten	NT	AANV
11	1	2	11	1	1	AWG	STG	onbepaald	2	31,00	2 wandfragmenten	LME	AANV
11	1	2	11	1	1	AWG	ROOD	onbepaald	1	39,00	1 bodemfragment met standvin, intern spaarzaam geglaazuurd	LME	AANV
11	1	2	11	1	1	AWG	ROOD	MAI:1, kan	1	40,00	1 randfragment met gietsneb, extern mangaanoxide	NT	AANV
11	1	2	11	1	1	AWG	ROOD	MAI:17, bloempot	38	3836,00	1 volledig profiel, 11 randfragmenten, 10 wandfragmenten, 16 bodemfragmenten	NT	AANV
13	1	2	12	1	1	AWG	ROOD	onbepaald	1	22,00	1 bodemfragment met pootaanzet, spaarzaam geglaazuurd	LME	AANV
13	1	2	12	1	1	AWG	ROOD	MAI:6, bloempot	9	1025,00	1 volledig profiel, 3 volledige bodems, 3 randfragmenten, 2 wandfragmenten	NT	AANV
13	1	2	12	1	1	AWG	GRS	MAI:1, grape?	1	25,00	1 randfragment met aanzet oor	LME	AANV
15	2	2	14	1	1	AWG	STG	MAI:1, voorraadpot	1	301,00	1 wandfragment met horizontaal oor	NT	AANV
15	2	2	14	1	1	AWG	GRS	onbepaald	1	7,00	1 wandfragment	LME	AANV
15	2	2	14	1	1	AWG	ROOD	MAI:1, voorraadpot	2	418,00	1 volledige bodem met standing, 1 wandfragment	NT	AANV
17	2	3	16	1	1	AWG	FAIENCE	MAI:1, bord	1	12,00	1 randfragment met blauwe decoratie	NT	AANV
17	2	3	16	1	1	AWG	ROOD	MAI:1, grape	1	54,00	1 wandfragment met aanzet oor, sterk verweerd, residueel?	LME	AANV
17	2	3	16	1	1	AWG	STG	onbepaald	1	15,00	1 wandfragment	NT	AANV
17	2	3	16	1	1	AWG	ROOD	MAI:1, bord	1	91,00	volledig profiel, interne slijbdecoratie, vlakke bodem	LME/NT	AANV
18	3	1	19	1	1	AWG	ROOD	MAI:1, vetvanger	1	243,00	1 randfragment met oor en pootje	LME	AANV
18	3	1	19	1	1	AWG	ROOD	onbepaald	4	75,00	4 wandfragmenten, extern beroet, intern spaarzaam loodglazuur	LME	AANV
18	3	1	19	1	1	AWG	GRS	MAI:1, kom	3	120,00	1 randfragment, 1 bodemfragment, 1 wandfragment	LME	AANV
18	3	1	19	1	1	AWG	WIT	onbepaald	1	8,00	1 bodemfragment met standing, extern groenkleurig en intern geelkleurig glazuur	LME/NT	AANV

21	3	2	22	1	AWG	STG.SIEGBURG	MAI:2, drinknap	2	203,00	1 volledig profiel, 1 volledige bodem	LME	AANV
21	3	2	22	1	AWG	ROOD	MAI:1, vuurklok	1	631,00	1 randfragment, rijk versierde vuurklok voor de haard	LME	AANV
21	3	2	22	1	AWG	ROOD	MAI:1, deksel	1	461,00	volledig profiel, met handgreep, intern strooiglazuur	LME	AANV
21	3	2	22	1	AWG	ROOD	MAI:1, grape	1	147,00	1 randfragment met oor, spaarzaam geglazuurd	LME	AANV
21	3	2	22	1	AWG	STG	MAI:5, kannen	6	236,00	1 randfragment, 5 wandfragmenten waarvan 2 met aanzet oor, 2 Siegburg waarvan 1 met opgestempelde rozet	LME	AANV
21	3	2	22	1	AWG	GRS	onbepaald	11	545,00	2 bodemfragmenten, 9 wandfragmenten waarvan 1 met aanzet oor	LME	AANV
21	3	2	22	1	AWG	ROOD	MAI:1, kom	1	44,00	1 randfragment, strooiglazuur	LME	AANV
21	3	2	22	1	AWG	ROOD	MAI:1, teil	1	98,00	1 randfragment met gietsneb	LME	AANV
21	3	2	22	1	AWG	GRS	MAI:1, kruik	1	212,00	1 randfragment met oor	LME	AANV
21	3	2	22	1	AWG	ROOD	onbepaald	4	231,00	2 bodemfragmenten, 2 wandfragmenten	LME	AANV

Gesplitste lijst dierlijk botmateriaal

VONDS	PU	VLA	SPOO	VULLIN	INHOUD	ARTEFACTTYP	SOORT	AANTA	GEWICH	OPMERKING	PERIOD
16	2	2	14	1	ODB	BOT	rund	1	103,00	hoornpit	XXX A
16	2	2	14	1	ODB	BOT	middelgroot zoogdier	1	6,00	pijpbeenfragment met haksporen	XXX A
19	3	1	19	1	ODB	BOT	schaap/geit	1	13,00	humerusfragment	XXX A
19	3	1	19	1	ODB	BOT	middelgroot zoogdier	1	8,00	schedelfragment	XXX A
19	3	1	19	1	ODB	BOT	vogel	1	4,00	femur	XXX A
19	3	1	19	1	ODB	BOT	groot zoogdier	2	53,00	ribfragment, wervelfragment	XXX A
22	3	2	22	1	ODB	BOT	groot zoogdier	5	179,00	botsplinters en ribfragmenten met hak- en snijsporen	XXX A
22	3	2	22	1	ODB	BOT	schaap/geit	3	53,00	metacarpus, metatarsus, schouderblad	XXX A
22	3	2	22	1	ODB	BOT	varken	5	277,00	2 tibia, 1 humerus, 1 schouderblad, 1 onderkaak	XXX A
22	3	2	22	1	ODB	BOT	rund	3	296,00	metatarsus, phalange, schouderblad	XXX A

9.4 Monsterlijst

/

9.5 Fotolijst

2022G133

FOTOLIJST

BRRO-22 Brugge Rolweg

BESTAND	SOORT	PUT	VLAK	SPOOR	BOORNR	DIEPTE	PROFIELNUMMER	OPMERKING
BRRO-22_P3_V2_SPO_[BORING]_637957369133886697.jpeg	BO	3	2	22	1	70		
BRRO-22_P3_V2_SPO_[BORING]_637957369119924189.jpeg	BO	3	2	22	1	70		
BRRO-22_P3_V2_637957365769792756.jpeg	OV	3	2					
BRRO-22_P3_V2_637957365730929352.jpeg	OV	3	2					
BRRO-22_P3_V2_637957365717687435.jpeg	OV	3	2					
BRRO-22_P3_PR5_637957298414236303.jpeg	PR	3					5	
BRRO-22_P3_PR5_637957298398035516.jpeg	PR	3					5	
BRRO-22_P3_PR5_637957298382709236.jpeg	PR	3					5	
BRRO-22_P3_PR4_637957295348121140.jpeg	PR	3					4	
BRRO-22_P3_PR4_637957295334288818.jpeg	PR	3					4	
BRRO-22_P3_PR4_637957295319986418.jpeg	PR	3					4	
BRRO-22_P3_PR4_637957295306864462.jpeg	PR	3					4	
BRRO-22_P3_V1_637957265835905915.jpeg	OV	3	1					
BRRO-22_P3_V1_637957265822851120.jpeg	OV	3	1					
BRRO-22_P3_V1_637957265809981649.jpeg	OV	3	1					
BRRO-22_P2_PR3_637957245207342937.jpeg	PR	2					3	NA VERDIEPEN
BRRO-22_P2_PR3_637957245191092123.jpeg	PR	2					3	NA VERDIEPEN
BRRO-22_P2_PR3_637957224860270246.jpeg	PR	2					3	
BRRO-22_P2_PR3_637957224847636676.jpeg	PR	2					3	
BRRO-22_P2_PR3_637957224835283442.jpeg	PR	2					3	
BRRO-22_P2_V2_637957217262108901.jpeg	OV	2	2					
BRRO-22_P2_V2_637957217249442486.jpeg	OV	2	2					
BRRO-22_P2_V2_637957217236812439.jpeg	OV	2	2					
BRRO-22_P2_SP13_637957183706609236.jpeg	FO	2	1	13				
BRRO-22_P2_SP13_637957183692801041.jpeg	FO	2	1	13				
BRRO-22_P2_SP13_637957183680047477.jpeg	FO	2	1	13				
BRRO-22_P2_SP13_637957183666315512.jpeg	FO	2	1	13				
BRRO-22_P2_SP13_637957183652985543.jpeg	FO	2	1	13				

2022G133
BRRO-22 Brugge Rolweg

FOTOLIIST

BESTAND	SOORT	PUT	VLAK	SPOOR	BOORNR	DIEPTE	PROFELNUMMER	OPMERKING
BRRO-22_P2_SP13_637957183638491090.jpeg	FO	2	1	13				
BRRO-22_P2_SP13_637957183626255314.jpeg	FO	2	1	13				
BRRO-22_P2_SP13_637957183613276197.jpeg	FO	2	1	13				
BRRO-22_P2_SP13_63795718359930464.jpeg	FO	2	1	13				
BRRO-22_P2_SP13_637957183587447791.jpeg	FO	2	1	13				
BRRO-22_P2_SP13_637957183573831850.jpeg	FO	2	1	13				
BRRO-22_P2_SP13_637957183560183296.jpeg	FO	2	1	13				
BRRO-22_P2_SP13_637957183546537488.jpeg	FO	2	1	13				
BRRO-22_P2_SP13_637957183532514604.jpeg	FO	2	1	13				
BRRO-22_P2_SP13_637957183518499080.jpeg	FO	2	1	13				
BRRO-22_P2_SP13_637957183505774033.jpeg	FO	2	1	13				
BRRO-22_P2_SP13_637957183491408906.jpeg	FO	2	1	13				
BRRO-22_P2_SP13_637957183477387140.jpeg	FO	2	1	13				
BRRO-22_P2_SP13_637957183463741355.jpeg	FO	2	1	13				
BRRO-22_P2_SP13_637957183450174514.jpeg	FO	2	1	13				
BRRO-22_P2_SP13_637957183435451470.jpeg	FO	2	1	13				
BRRO-22_P2_SP13_637957183421252811.jpeg	FO	2	1	13				
BRRO-22_P2_SP13_637957183407389319.jpeg	FO	2	1	13				
BRRO-22_P2_SP13_637957183393169274.jpeg	FO	2	1	13				
BRRO-22_P2_SP13_637957183379838183.jpeg	FO	2	1	13				
BRRO-22_P2_V1_637957179233673900.jpeg	OV	2	1					
BRRO-22_P2_V1_637957179219095133.jpeg	OV	2	1					
BRRO-22_P1_PR2_637956524873438436.jpeg	PR	1					2	
BRRO-22_P1_PR2_637956524718076321.jpeg	PR	1					2	
BRRO-22_P1_PR2_637956524672575014.jpeg	PR	1					2	
BRRO-22_P1_V3_637956520509244599.jpeg	OV	1	3					
BRRO-22_P1_V3_637956520496222378.jpeg	OV	1	3					
BRRO-22_P1_V3_637956520474891490.jpeg	OV	1	3					

2022G133
BRRO-22 Brugge Rolweg

FOTOLIIST

BESTAND	SOORT	PUT	VLAK	SPOOR	BOORNR	DIEPTE	PROFIELNUMMER	OPMERKING
BRRO-22_P1_PR1_637956502580993865.jpeg	PR	1					1	
BRRO-22_P1_PR1_637956502569123044.jpeg	PR	1					1	
BRRO-22_P1_PR1_637956502557109663.jpeg	PR	1					1	
BRRO-22_P1_PR1_637956502544410006.jpeg	PR	1					1	
BRRO-22_P1_PR1_637956502532701745.jpeg	PR	1					1	
BRRO-22_P1_V2_637956422392458798.jpeg	OV	1	2					
BRRO-22_P1_V2_637956422379021818.jpeg	OV	1	2					
BRRO-22_P1_V2_637956422366945971.jpeg	OV	1	2					
BRRO-22_P1_V2_637956422354958345.jpeg	OV	1	2					
BRRO-22_P1_V1_637956350160937764.jpeg	OV	1	1					
BRRO-22_P1_V1_637956350140122687.jpeg	OV	1	1					
BRRO-22_P1_V1_637956350125959740.jpeg	OV	1	1					
BRRO-22_P1_V1_637956350110597224.jpeg	OV	1	1					
BRRO-22_Sfeer_vooraf_637956309820318319.jpeg	SF							vooraf
BRRO-22_Sfeer_vooraf_637956309803113014.jpeg	SF							vooraf
BRRO-22_Sfeer_vooraf_637956309790314170.jpeg	SF							vooraf
BRRO-22_Sfeer_vooraf_637956309677881730.jpeg	SF							vooraf

9.6 Dagrapporten

09/08/2022

Personeel: Bot Bart (erkend archeoloog), Elenora Vanbrabant (archeoloog), Jason van Tilborgh

Weer: zonnig

Werkzaamheden: aanleg proefput 1 (vlakken 1-3), opkuisen profielen en intekenen; aanleg proefput 2

10/08/2022

Personeel: Bot Bart (erkend archeoloog), Elenora Vanbrabant (archeoloog), Jason van Tilborgh

Weer: zonnig

Werkzaamheden: intekenen profiel proefput 2, aanleg en afwerken proefput 3.

